

ความต้องการของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลเกี่ยวกับ
การปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
กรุงเทพมหานคร 3

ปริญญานิพนธ์

ของ

ทวีศักดิ์ น้อยดี

3- ๕๕.๕. 2542

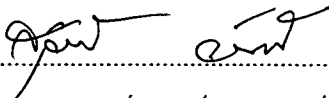
เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

มีนาคม 2542

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

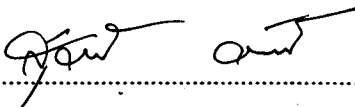
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
การศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

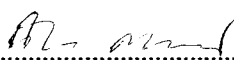
คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

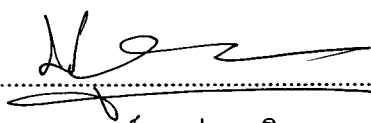
.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์)

คณะกรรมการสอบ

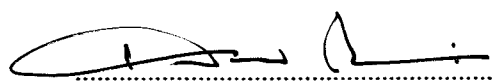
.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลัย)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปฐม นิคมานนท์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิสาลาภรณ์)

วันที่ 12 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2542

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของรองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และกรรมการสอบปากเปล่า รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลีย์ รองศาสตราจารย์ ดร. ปฐม นิคมานนท์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาพร้อมทั้งแนวคิดและข้อเสนอแนะตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างมาก และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร โคตรบรรเทา ดร.สวัสดิ์ ดีชื่น และอาจารย์บัญญัติ คุรุพุ่ม ที่กรุณาให้คำแนะนำและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ท่านผู้บริหาร ครู อาจารย์ และนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลในเขตศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3

ขอบคุณพี่ ๆ และเพื่อน ๆ วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จ

ผลความดีของการวิจัยครั้งนี้ขอบอบแด่ คุณยาย คุณพ่อ คุณแม่ พี่น้อง อาจารย์รัชดา เกตุจุฬา และผู้มีพระคุณอีกหลายท่านที่ผู้วิจัยไม่สามารถจะกล่าวนามได้หมด ที่เป็นผู้ให้การสนับสนุน ให้ความรัก ความหวังใจและกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ทวีศักดิ์ น้อยดี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดด้านความต้องการ.....	8
หน้าที่ของครูประจำกลุ่ม.....	10
จิตวิทยาการเรียนรู้ผู้ใหญ่.....	12
การจัดการศึกษาทางไกล.....	13
การพบกลุ่มวิธีเรียนทางไกล.....	17
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3.....	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	25
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	31
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	32
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	35
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ.....	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ	
แบบสอบถาม.....	41
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษา	
ตอนปลายวิธีเรียนทางไกลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม	
ในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3.....	43
ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความต้องการของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษา	
ตอนปลายวิธีเรียนทางไกล เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม	
ในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3.....	50
ตอนที่ 4 ผลสรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม	
ในด้านการแนะแนว ด้านกิจกรรมพบกลุ่ม ด้านการวัดและประเมินผล	
ของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกล.....	56
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	59
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	59
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	59
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	60
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	60
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	60
การสร้างเครื่องมือ.....	61
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	61
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
อภิปรายผล.....	65
ข้อเสนอแนะ.....	69
บรรณานุกรม.....	70

บทที่	หน้า
ภาคผนวก	76
ภาคผนวก ก.....	77
ภาคผนวก ข.....	78
ภาคผนวก ค.....	82
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	90

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามศูนย์บริการการศึกษา นอกโรงเรียนเขตที่มีจำนวนนักเรียนมากและจำนวนนักเรียนน้อย กำหนดกลุ่มที่ต้องการสุ่มตัวอย่าง.....	34
2	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา.....	41
3	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของนักศึกษาระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครู ประจำกลุ่ม โดยรวมทุกด้านและรายด้าน.....	43
4	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของนักศึกษาระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครู ประจำกลุ่ม ด้านการแนะแนวเป็นรายชื่อ.....	44
5	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของนักศึกษาระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครู ประจำกลุ่ม ด้านกิจกรรมพบกลุ่มเป็นรายชื่อ.....	46
6	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของนักศึกษาระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครู ประจำกลุ่ม ด้านการวัดและประเมินผลเป็นรายชื่อ.....	48
7	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและความต้องการเกี่ยวกับ การปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม โดยรวมทุกด้านและรายด้าน ระหว่าง นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลที่มีเพศแตกต่างกัน.....	50
8	คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติ หน้าที่ของครูประจำกลุ่มของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย วิธีเรียนทางไกล โดยรวมทุกด้านและรายด้าน จำแนกตามอายุ.....	51
9	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ ของครูประจำกลุ่ม โดยรวมทุกด้านและรายด้าน จำแนกตามอายุ.....	52
10	เปรียบเทียบความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม ของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกล ด้านการแนะแนว จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่.....	53

11	เปรียบเทียบความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มของ นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรวมทุกด้าน จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่.....	54
12	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ความเป็ยเบนมาตรฐานและความต้องการเกี่ยวกับ การปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม โดยรวมทุกด้านและรายด้าน ระหว่าง นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลที่มีสถานภาพทาง ครอบครัวแตกต่างกัน.....	55
13	จำนวนและร้อยละของข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครู ประจำกลุ่มในด้านการแนะแนว ด้านกิจกรรมพบกลุ่ม ด้านการวัดและ ประเมินผล ของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกล.....	56

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่างๆในสังคมได้ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการในการพัฒนาคนและคุณภาพของคน โดยเห็นว่า “คนเป็นทั้งเหตุปัจจัยและผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศ” ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ให้ความสำคัญกับคน โดยเน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา มุ่งให้ทุกคนมีการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ และมีโอกาสที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศทุกด้านอย่างเต็มที่ คนซึ่งเป็นหน่วยเล็กที่สุดของสังคม ถ้าพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพทั้งด้านร่างกาย สติปัญญาและจิตใจ จะเป็นฐานสร้างพลังครอบครัว ชุมชน และสังคมจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศโดยรวมอย่างสมดุลกับธรรมชาติ และอยู่ร่วมกับประชาคมโลกได้อย่างสันติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 2)

การศึกษานอกโรงเรียนมุ่งทำให้เกิดการเรียนรู้ในวิถีชีวิต และการเรียนรู้ในชุมชนหรือกลุ่มบุคคลในชุมชนที่มุ่งแก้ปัญหาของชุมชน และพัฒนาชุมชนให้เกิดความเจริญก้าวหน้าในด้านต่างๆจากฐานภูมิปัญญาเดิม การศึกษามีส่วนช่วยลดช่องว่างของโอกาสทางการศึกษาระหว่างคนในเมืองและชนบท ซึ่งจะนำไปสู่การแก้ปัญหาความยากจนในชนบท (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 33)

กรมการศึกษานอกโรงเรียน เป็นหน่วยงานซึ่งมีภารกิจรับผิดชอบจัดการศึกษาตลอดชีวิตให้แก่ปวงชน เสริมสร้างบรรยากาศให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ขจัดปัญหาการไร้โอกาสและความไม่เสมอภาคทางการศึกษา สร้างความเข้มแข็งและมาตรฐานทางวิชาการโดยเสนอทางเลือกในการเรียนรู้ไว้หลากหลายสนองความต้องการของบุคคลและชุมชน ทั้งนี้เพื่อให้บุคคลมีศักยภาพในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง มีความสุขในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถพึ่งพาตนเองได้และมีคุณภาพชีวิตที่ดี อันจะนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชน กรมการศึกษานอกโรงเรียนจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนการปฏิบัติหน้าที่และภารกิจในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคโลกไร้พรมแดน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาศักยภาพของ “คน” โดยมุ่งเน้นการปรับปรุงหลักสูตร สื่อ กระบวนการเรียนการสอน การวัดผลและการประเมินผล ตลอดจนการ

บริหารการจัดการและแนวทางการดำเนินงานของหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ พุทธศักราช 2530 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2540 : 2)

การศึกษาทางไกลเป็นการจัดการศึกษาอีกรูปแบบหนึ่งที่ช่วยกระจายโอกาสทางการศึกษาไปสู่บุคคลต่างๆ และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงทุกท้องถิ่น การศึกษาทางไกลมีหลักในการจัด กล่าวคือ เป็นการศึกษาแบบเปิดผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองโดยอาศัยสื่อประสมในการจัดการเรียนการสอน เช่น เอกสาร แบบเรียน วิชชุ โทรทัศน์ เทปเสียงและสื่อทางไปรษณีย์ (ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา. 2533 : 8)

นอกจากนี้หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติควบคู่กันไปส่วนเวลาเรียนปีการศึกษาหนึ่งแบ่งออกเป็น 2 ภาคเรียน นักศึกษาต้องพบกลุ่มภาคเรียนละ 20 สัปดาห์ ๆ ละ 1 ครั้ง ๆ ละ 3 ชั่วโมง หรือรายปักษ์ ๆ ละ 2 ครั้ง ๆ ละ 6 ชั่วโมง หรือรายเดือน ๆ ละ 2 วัน ๆ ละ 6 ชั่วโมง และอาจจะเปิดภาคฤดูร้อนได้อีกตามที่เห็นสมควรสำหรับหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กำหนดให้เรียนวิชาบังคับ 5 หมวดวิชา วิชาเลือกไม่น้อยกว่า 3 หมวดวิชา กรณีที่เป็นวิชาอาชีพเลือกระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้เรียนจะเลือกลงทะเบียนเรียนหรือเทียบโอนได้ไม่เกิน 3 หมวดวิชา ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายต้องเข้าร่วมกิจกรรมพบกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต 48 หน่วยกิจกรรม (บัญญัติ ครุฑพุ่ม. 2539 : 23)

ในการพบกลุ่มครูประจำกลุ่มมีหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2540 : 59 - 60)

1. ปฐมนิเทศนักศึกษา
2. แนะนำการเรียนให้แก่นักศึกษา เช่น การเลือกแผนการเรียน วิธีเรียน กิจกรรมการพบกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ฯลฯ
3. จัดทดสอบความรู้พื้นฐานให้แก่นักศึกษาเพื่อเลือกแผนการเรียน
4. จัดทำแผนการพบกลุ่มร่วมกับนักศึกษา
5. พบกลุ่มและจัดทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับนักศึกษา
6. วัดและประเมินผลการเรียนระหว่างภาคเรียนในสาขาบางวิชาที่ตนเองถนัด
7. แนะนำ ควบคุม ดูแลการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษา
8. ร่วมจัดกิจกรรมนักศึกษา
9. ร่วมกับนักศึกษาและหัวหน้าครูประจำกลุ่มวางแผนการสอนเสริม
10. ประสานงานจัดหาวิทยากรสอนเสริมในแต่ละสาขาวิชา

11. ประสานงานและร่วมจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น

12. จัดกิจกรรมการพบกลุ่มเพื่อวางแผนการเรียนการสอน จัดกิจกรรมทักษะ ชีวิต กระบวนการประชาธิปไตย คุณธรรม จริยธรรมและการแนะแนว

การพบกลุ่มจะบรรลุเป้าหมายมากน้อยนั้นขึ้นอยู่กับครูประจำกลุ่ม เพราะเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่และมีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก การที่ผู้เรียนจะสนใจเอาใจใส่ต่อการเรียนหรือเรียนมากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้เรียนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้สอนเป็นสิ่งสำคัญ (เอนกกุล กริแสง. 2528 : 109 - 110) >

ในช่วงที่ผ่านมา การจัดกิจกรรมการพบกลุ่มไม่ตรงตามหลักการและวิธีการของกระบวนการพบกลุ่มหรือตรงตามความต้องการของผู้เรียน พบว่าครูประจำกลุ่มยังปฏิบัติหน้าที่ของครูผู้สอนเช่นเดียวกับครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในระบบโรงเรียนของโรงเรียนในสังกัดต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนใช้วิธีการสอนโดยการบรรยายเป็นหลัก และยังมีการสอนกวดวิชาในเวลาพบกลุ่มอีกด้วยซึ่งมุ่งการสอนหนังสือมากกว่าการสอนคน กรณีรายวิชาที่มีเนื้อหาที่ยุกยากและซับซ้อน จำเป็นต้องมีครูประจำกลุ่มชี้แนะหรือสอนเสริมโดยใช้เทคนิคและนวัตกรรมใหม่ ๆ เช่น แผนภูมิ เทป วีดิทัศน์ ห้องปฏิบัติการ เป็นต้น (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2533 : 12)

จากรายงานสถิติข้อมูล ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 ปีการศึกษา 2539 ภาคเรียนที่ 1 มีนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 4,280 คน ปีการศึกษา 2539 ภาคเรียนที่ 2 มีนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 5,014 คน และปีการศึกษา 2540 ภาคเรียนที่ 1 มีนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 5,673 คน (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3. 2540 : อัดสำเนา)

จะเห็นว่าการศึกษาตามวิธีการเรียนทางไกลได้รับความนิยมนอย่างกว้างขวาง มีจำนวนผู้เรียนในปริมาณที่ค่อนข้างมากและเพิ่มขึ้นทุกภาคเรียน ซึ่งมีการเจริญเติบโตในด้านปริมาณเพียงอย่างเดียวไม่ได้ ต้องมีคุณภาพควบคู่ไปด้วย เมื่อมีผู้เรียนเพิ่มมากขึ้น ครูประจำกลุ่มซึ่งเป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สำคัญที่จะให้นักศึกษามีคุณภาพ จากการศึกษาสภาพการจัดการศึกษานอกโรงเรียนในปัจจุบันพบว่า มีปัญหาพอสรุปได้ดังนี้ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2537 : 3 - 4 ง)

1. ครูประจำกลุ่มบางคนยังไม่ผ่านการอบรมหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน
2. ครูประจำกลุ่มสอนไม่เต็มเวลา ขาดอุปกรณ์การเรียนการสอน
3. ครูประจำกลุ่มไม่มีทักษะและประสบการณ์ในการจัดกิจกรรม ขาดความเข้าใจเกี่ยวกับ

หลักสูตร

4. ครูประจำกลุ่มจัดกิจกรรมพบกลุ่มไม่ตรงตามแผนการเรียนการสอนและไม่เตรียมการสอน
5. ครูประจำกลุ่มไม่สนใจใฝ่หาความรู้ให้ทันเหตุการณ์
6. การจัดทำกิจกรรมพบกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ครูประจำกลุ่มเน้นให้นักศึกษาซื้อวัสดุครุภัณฑ์ให้สถานศึกษา ซึ่งขัดต่อวัตถุประสงค์
7. ครูประจำกลุ่มขาดความรู้ความสามารถในการวัดผลและประเมินผล
การปฏิบัติหน้าที่ครูประจำกลุ่มดำเนินการในปัจจุบันยังไม่สอดคล้องกับหลักการในการพบกลุ่มตามที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด (ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา. 2533 : 8 - 13)
ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มตามความต้องการของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดหน้าที่ของครูประจำกลุ่มและพัฒนาการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มให้มีประสิทธิภาพ และเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับใช้ฝึกอบรมครูประจำกลุ่ม ของกรมการศึกษานอกโรงเรียนต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความต้องการของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 ใน 3 ด้าน คือ ด้านการแนะแนว ด้านกิจกรรมพบกลุ่ม ด้านการวัดและประเมินผล
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความต้องการของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 ใน 3 ด้าน จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ และสถานภาพการสมรสของนักศึกษา
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการแนะแนว ด้านกิจกรรมพบกลุ่ม ด้านการวัดและประเมินผล

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ทำให้ทราบถึงความต้องการในการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการกำหนดการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม และเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับฝึกอบรมครูประจำกลุ่มของกรมการศึกษานอกโรงเรียนอีกด้วย

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มตามความต้องการของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่และความรับผิดชอบใน 3 ด้าน คือ ด้านการแนะแนว ด้านกิจกรรมพบกลุ่ม ด้านการวัดและประเมินผล

2. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 6,407 คน

3. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตการรับผิดชอบของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 รวม 11 เขต ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 420 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling)

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างในด้านต่างๆ

4.1.1 เพศ แบ่งเป็น

1) เพศชาย

2) เพศหญิง

4.1.2 อายุ แบ่งเป็น 3 ช่วงอายุ คือ

1) 15 - 20 ปี

2) 21 - 25 ปี

3) 26 ปีขึ้นไป

4.1.3 สถานภาพการสมรส

- 1) โสด
- 2) สมรส

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความต้องการของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม 3 ด้าน คือ

- 4.2.1 ด้านการแนะแนว
- 4.2.2 ด้านกิจกรรมพบกกลุ่ม
- 4.2.3 ด้านการวัดและประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความต้องการของนักศึกษา หมายถึง การแสดงออกถึงความต้องการของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ลงทะเบียนเป็นนักศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม

2. การปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม หมายถึง พฤติกรรมการปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบของครู เมื่อทำหน้าที่ครูประจำกลุ่มที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนดไว้ตามความต้องการของนักศึกษามี 3 ด้านคือ

2.1 ด้านการแนะแนว หมายถึง พฤติกรรมและเนื้อหาสาระที่ครูประจำกลุ่มบริการให้คำปรึกษาหารือในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการวางแผนการลงทะเบียนเรียน การวางแผนการเรียน การจัดแผนการพบกกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต การเทียบโอนผลการเรียน การแจ้งจบการศึกษา การศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ เพื่อช่วยให้นักศึกษารู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง

2.2 ด้านกิจกรรมพบกกลุ่ม หมายถึง กิจกรรมที่ครูประจำกลุ่มและนักศึกษาทำร่วมกันตามเกณฑ์ที่กำหนดให้เกี่ยวกับกระบวนการคิด การตัดสินใจ แก้ปัญหาการเรียน การสอนเสริม และวิธีเรียนกิจกรรมพบกกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยการทำกิจกรรมกันเป็นกลุ่ม

2.3 ด้านการวัดและประเมินผล หมายถึง พฤติกรรมที่ครูประจำกลุ่มหรือผู้สอนดำเนินการเพื่อรวบรวมข้อมูลและหลักฐานของนักศึกษานำมาประเมินผลระหว่างภาคเรียนตามระเบียบของกรมการศึกษานอกโรงเรียนว่าด้วยการประเมินผลระหว่างภาคเรียนเพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ครูประจำกลุ่ม หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เป็นครูประจำกลุ่มจากศูนย์ การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 โดยผ่านการอบรมหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ปีพุทธศักราช 2540 และมีคุณสมบัติตามที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด

4. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึง การจัดการศึกษาต่อเนื่องจากหลักสูตรในโรงเรียน และนอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรพุทธศักราช 2530 ซึ่งจัดการเรียนการสอน 3 วิธี คือ การเรียนแบบชั้นเรียน วิธีเรียนทางไกล วิธีเรียนด้วยตนเอง เมื่อนักศึกษาเรียนครบตาม เกณฑ์ที่กำหนดก็จบหลักสูตรในแต่ละระดับ

5. วิธีเรียนทางไกล หมายถึง การจัดการศึกษาให้กับผู้ที่ไม่มีเวลาเข้าไปนั่งเรียนในชั้น เรียนเป็นประจำได้ ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง จากเอกสารการสอน รายการวิทยุ โทรทัศน์ และการพบกลุ่ม ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของ กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ

6. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 หมายถึง สถานศึกษาในสังกัด กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ที่จัดบริการด้านการศึกษานอกโรงเรียนในเขต พื้นที่รับผิดชอบ ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ รับผิดชอบ 11 เขต ได้แก่ พระโขนง คลองเตย สวนหลวง ประเวศ ยานนาวา ห้วยขวาง บางกะปิ บางคอแหลม ลาดพร้าว จตุจักร และเขต วัฒนา

7. อายุ หมายถึง อายุตามปฏิทินสากลของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตการรับผิดชอบของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 ที่มีช่วงอายุ ตามเกณฑ์ เงื่อนไขของการจบหลักสูตร ม.ปลาย จำแนกเป็น

7.1 15 - 20 ปี

7.2 21 - 25 ปี

7.3 26 ปีขึ้นไป

8. สถานภาพการสมรส หมายถึง สถานภาพการสมรสของนักศึกษาทางไกลระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายในเขตการรับผิดชอบของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 จำแนกเป็น

8.1 โสด หมายถึง นักศึกษาที่ยังไม่มีครอบครัว

8.2 สมรส หมายถึง นักศึกษาที่แต่งงานมีครอบครัว

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาบทบาทครูประจำกลุ่มที่ต้องการของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 มีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้ คือ

1. แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการ
2. หน้าที่ของครูประจำกลุ่ม
3. จิตวิทยาการเรียนรู้ผู้ใหญ่
4. การจัดการศึกษาทางไกล
5. การพบกลุ่มวิธีเรียนทางไกล
6. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดด้านความต้องการ

ความต้องการ หมายถึง สิ่งที่เป็นต้องได้รับเพื่อการดำรงชีวิตของอินทรีย์ ความต้องการนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ความต้องการด้านร่างกาย (Physiological or Physical Need) ซึ่งเกิดขึ้นจากภายในร่างกาย ได้แก่ ความต้องการอากาศ อาหาร น้ำ ฯลฯ และความต้องการทางด้านจิตใจ (Psychological Need) ซึ่งเกิดจากสังคม ได้แก่ ความรัก ความมีชื่อเสียง ฯลฯ (กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. 2528 : 221)

นอกจากนี้ยังมีนักจิตวิทยาที่มีชื่อเสียงมากในด้านทฤษฎีของความต้องการคือ มาสโลว์ (Maslow. 1970 : 37) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์มีลำดับขั้นที่สำคัญ 5 ขั้นตอน โดยจะเริ่มจากความต้องการขั้นพื้นฐาน คือ

ขั้นที่ 1 ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) ได้แก่ อาหาร น้ำ เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค เป็นต้น เมื่อบุคคลได้รับการตอบสนองความต้องการประเภทนี้แล้วจึงจะแสวงหาความต้องการระดับต่อไป

ขั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) การป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ แสวงหาความมั่นคง ปราศจากความหวาดกลัว

ขั้นที่ 3 ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Love and Belonging Needs) การยอมรับจากสมาชิกหรือเพื่อนในกลุ่ม ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ

ขั้นที่ 4 ความต้องการได้รับการยกย่อง มีชื่อเสียง และเกียรติยศ (Self - Estem Needs) ได้แก่ การได้รับความเคารพ ความเชื่อถืออื่น ๆ และความมีชื่อเสียงในด้านต่างๆ

ขั้นที่ 5 ความต้องการได้กระทำตามความสามารถที่เป็นจริง (Self - Actualization) ต้องการเป็นตัวของตัวเอง เป็นการพัฒนาเพื่อความสำเร็จของตัวเอง เป็นความต้องการสุดยอดของบุคคล

ความต้องการขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2 เป็นความต้องการส่วนบุคคล ส่วนขั้นที่ 3 และ 4 เป็นความต้องการทางสังคม และขั้นที่ 5 เป็นความต้องการทางสติปัญญา

ความต้องการของมาสโลว์นี้มีข้อสังเกตอยู่ 2 ประการ คือ ประการที่หนึ่ง แต่ละขั้นตอนของความต้องการจะต่อเนื่องกันไปตลอดชีวิตของบุคคลและมีอยู่ตลอดไป ประการที่สอง คือ บุคคลจะต้องได้รับการตอบสนองในขั้นต้นหรือขั้นต่อเสียก่อน จึงเกิดความต้องการในขั้นที่สูงขึ้นไป และบุคคลอาจจะไม่เกิดความต้องการครบทั้งห้าขั้นทุกคนไป

โนลส์ นักการศึกษาผู้ใหญ่ที่มีชื่อเสียงชาวอเมริกัน (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2524 : 47 - 49 ; อ้างอิงมาจาก Knowles. 1970) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์แยกออกเป็น 6 ด้าน คือ

1. ความต้องการทางกายภาพ (Physical Needs) เป็นความต้องการเพื่อคงอยู่ของร่างกายในทางการศึกษาผู้ใหญ่ คือ ความต้องการแลเห็น ได้ยินเสียง ความสะดวก สุขสบาย การพักผ่อน ฯลฯ

2. ความต้องการในการเจริญงอกงาม (Growth Needs) ความต้องการด้านนี้เป็นสิ่งสำคัญที่จะพาไปสู่ส่วนอื่น ๆ ของความต้องการซึ่งตรงกับความต้องการกระทำตามความสามารถ (Self - Actualization) ตามทฤษฎีของมาสโลว์นั่นเอง เป็นความต้องการมองเห็นความก้าวหน้าหรืออนาคตของตนเอง

3. ความต้องการได้รับความมั่นคงปลอดภัย (The Needs for Security) เป็นความต้องการความปลอดภัยทางร่างกาย ถ้าหากความต้องการความมั่นคงไม่ได้รับการตอบสนองจะเกิดความรู้สึกไม่มั่นคง

4. ความต้องการได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ (The Need for New Experience) ความต้องการได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ ต้องการเพื่อนฝูงใหม่ ๆ วิธีการดำเนินใหม่ ๆ รวมถึงแนวความคิดใหม่ ๆ ด้วย

5. ความต้องการทางจิตใจและอารมณ์ (The Need for Affection) ต้องการความรัก ความสำเร็จ เป็นความต้องการทางด้านสังคมมีโอกาสแสดงความคิดเห็น ประสบการณ์ต่าง ๆ ถ้าหากความต้องการด้านนี้ไม่ได้รับการตอบสนอง อาจเกิดอาการ 2 ด้าน คือ การถอนตัวออกจากกลุ่มหรือมีลักษณะก้าวร้าว แสดงอาการเป็นศัตรู

6. ความต้องการได้รับการยกย่อง (The Need for Recognition) ต้องการได้รับความรู้สึกว่าตัวเองมีคุณค่า ได้รับการยกย่อง ยอมรับนับถือจากผู้อื่น ทำให้เกิดการรวมกลุ่มทางสังคมเป็นชุมชน สถาบันต่าง ๆ ทำให้เขาสามารถแสวงหาสถานภาพและความสนใจจากสมาชิกในกลุ่มได้ด้วย

คิตต์ (Kidd. 1973 : 272) ยังได้เน้นถึงความต้องการเฉพาะของผู้ใหญ่ ซึ่งประกอบด้วย สิ่งต่อไปนี้ คือ ความต้องการด้านต่าง ๆ คือ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว และความสัมพันธ์ในครอบครัว ต้องการเป็นผู้บริโภคและการยังชีพ ต้องการมีความสัมพันธ์ทางสังคม ต้องการมีอาชีพ มีความบันเทิง และต้องการที่จะมีสิ่งยึดเหนี่ยวทางใจ

จากแนวคิดความต้องการของมนุษย์ตามทฤษฎีต่าง ๆ สรุปได้ว่าความต้องการของมนุษย์มีความต้องการที่สำคัญอยู่ดังนี้ คือ ด้านสุขภาพทางร่างกายและจิตใจ เพื่อสนองตอบต่อความต้องการพื้นฐานของมนุษย์อันจะดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ส่วนด้านสังคมต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นและชุมชน ปรับตนเองให้เข้ากับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสถานะแวดล้อมเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสมาชิกในสังคม

หน้าที่ของครูประจำกลุ่ม

ในการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม (กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2537 : 12 ข) กำหนดไว้ 8 ประการดังนี้

1. เป็นผู้จัดให้เกิดกิจกรรมการพบกลุ่ม
2. เป็นผู้ประสานงานกับผู้รู้ วิทยากร แหล่งวิทยาการ สถานประกอบการและอื่น ๆ ในชุมชนเกิดความคล่องตัวในการเรียน โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือในกิจกรรมการเรียน
3. เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม
4. เป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ แนะนำให้นักศึกษาจัดกิจกรรมเป็นรายบุคคล กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ และหมุนเวียนเปลี่ยนกลุ่มตามความเหมาะสม
5. เป็นผู้ร่วมเรียน เข้าร่วมกิจกรรมการพบกลุ่มของนักศึกษา

6. เป็นผู้ติดตาม กำกับดูแลการเรียนรู้ การศึกษาเป็นรายบุคคล การศึกษาหรือการปฏิบัติกิจกรรมภาคปฏิบัติตามที่กำหนดในชุดวิชา

7. เป็นผู้ประเมินผล การเรียนและการทำกิจกรรมของนักศึกษาทุกคน

8. เป็นผู้รายงานผลการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มต่อผู้บังคับบัญชาตามสายงาน

กรมการศึกษานอกโรงเรียนยังได้กำหนดหน้าที่ของครูประจำกลุ่มเกี่ยวกับการเรียนการสอน 12 ประการ ดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2540 : 59 - 60)

1. ปฐมนิเทศนักศึกษา

2. แนะนำการเรียนรู้ให้แก่นักศึกษา เช่น การเลือกแผนการเรียน วิธีเรียน กิจกรรมการพบกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ฯลฯ

3. จัดทดสอบความรู้พื้นฐานให้แก่นักศึกษาเพื่อเลือกแผนการเรียน

4. จัดทำแผนการพบกลุ่มร่วมกับนักศึกษา

5. พบกลุ่มและจัดทำกิจกรรมพบกลุ่มร่วมกับนักศึกษา

6. วัดและประเมินผลการเรียนระหว่างภาคเรียนในสาขาบางวิชาที่ตนเองถนัด

7. แนะนำ ควบคุม ดูแลการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษา

8. ร่วมจัดกิจกรรมนักศึกษา

9. ร่วมกับนักศึกษาและหัวหน้าครูประจำกลุ่มวางแผนการสอนเสริม

10. ประสานงานจัดหาวิทยากรสอนเสริมในแต่ละสาขาวิชา

11. ประสานงานและร่วมจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น

12. จัดกิจกรรมการพบกลุ่มเพื่อวางแผนการเรียนการสอน จัดกิจกรรมทักษะชีวิต กระบวนการประชาธิปไตย คุณธรรม จริยธรรมและการแนะแนว

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า ครูประจำกลุ่มต้องทำหน้าที่ในการจัดกิจกรรมพบกลุ่มร่วมกับนักศึกษาตามหน้าที่ความรับผิดชอบและอำนวยความสะดวกในการพบกลุ่มโดยการบริการให้คำปรึกษาในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอน การวางแผนการเรียน การจัดทำแผนการพบกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อให้ นักศึกษารู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง ในการพบกลุ่มของนักศึกษา ครูประจำกลุ่มต้องติดตามกำกับดูแลเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม เพื่อให้ นักศึกษาได้ใช้ กระบวนการคิด การตัดสินใจ โดยครูประจำกลุ่มต้องวางแผนในการสอนเสริมร่วมกับนักศึกษา ตลอดจนประสานงานจัดหาวิทยากรมาสอนเสริมในแต่ละสาขาวิชา ครูประจำกลุ่มเป็นผู้ประเมินผลการเรียนในการทำกิจกรรมของนักศึกษาทุกคนระหว่างภาคเรียน รวมทั้งการรายงานผลการจัดกิจกรรมพบกลุ่มเพื่อนำมาพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จิตวิทยาการเรียนรู้ผู้ใหญ่

สุวรรณ วัฒนวงศ์ (2538 : 43 - 45) กล่าวไว้ในหนังสือ “จิตวิทยาการเรียนรู้ผู้ใหญ่” เกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ของนักจิตวิทยาสามกลุ่ม ดังนี้

ทฤษฎีการเรียนรู้ของกลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้เชื่อว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นเนื่องจากความเชื่อมโยงกันระหว่างสิ่งเร้า (Stimulus) ที่ทำให้เกิดพฤติกรรมกับการตอบสนอง (Response) นักจิตวิทยาแต่ละคนจะเรียกชื่อทฤษฎีของตนเองแตกต่างกัน นักจิตวิทยาที่เป็นบุคคลสำคัญๆ ในกลุ่ม ได้แก่ พาฟลอฟ (Ivan Pavlov 1849 - 1936) วัตสัน (John B. Watson. 1878 - 1958) ธอร์นไดค์ (Edward Lee Thorndike. 1874 - 1949) และสกินเนอร์ (B.R. Skinner 1904)

สำหรับสกินเนอร์ เป็นผู้ที่มีความสามารถและมีชื่อเสียงอย่างมากในด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ โดยวิธีการทดลอง ได้กล่าวถึงลักษณะของการเรียนรู้โดยการแสดงให้เห็นความสำคัญขององค์ประกอบการเรียนรู้ 2 ประการ (สุวรรณ วัฒนวงศ์. 2524 : 2 - 3)

1. วิธีการควบคุมพฤติกรรม (Control) ทั้งนี้เพราะว่าพฤติกรรมต่างๆในการเรียนรู้จำเป็นต้องอาศัยสภาพการณ์และเงื่อนไข (Condition) ที่เหมาะสมเพื่อช่วยให้การควบคุมพฤติกรรมได้ผลดี เช่น การใช้กฎในการรู้ผลลัพธ์ (Law of Effect) เป็นเงื่อนไขในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านการเรียนรู้

2. วิธีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Shaping) เป็นเทคนิคที่ต้องอาศัยการใช้แรงเสริม (Reinforcement) ควบคู่ไปด้วยการตกแต่งพฤติกรรมที่เหมาะสมอันจะทำให้ได้รับผลของการเรียนรู้ตามที่เรามีความต้องการ

นักจิตวิทยาในกลุ่มพฤติกรรมนิยมมีความเห็นสอดคล้องกันว่า “การเรียนรู้เป็นกระบวนการซึ่งพฤติกรรมถูกจัดการเปลี่ยนแปลงโดยอาศัยการควบคุมและวิธีการตกแต่งร่วมกัน”

ทฤษฎีการเรียนรู้ของกลุ่มพุทธินิยม (Cognitivism)

นักจิตวิทยาที่สำคัญของกลุ่มนี้ ได้แก่ โคเลอร์ (Kohler. 1886 - 1941) เลวิน (Kurt Lewin. 1890 - 1947) บรูเนอร์ (Jerome Bruner. 1915) และออสซูเบล (David Ausubel. 1918) นักจิตวิทยาดังกล่าวนี้นสนใจที่จะศึกษาเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการคิด การรับรู้ของบุคคลในช่วงที่เขา กำลังเรียนรู้ว่าในการรับรู้มีการจัดเรียงเรียงความรู้ ความจำ หรือประสบการณ์ที่ผ่านมาให้เป็นระเบียบหรือเป็นโครงสร้างเพื่อการพัฒนา ด้านสมอง (Cognitive Development) สติปัญญาอย่างไร และได้นำเอาความรู้ความเข้าใจความจำที่เก็บมาใช้ในการแก้ไขปัญหาใหม่อย่างไร

ทฤษฎีการเรียนรู้ของกลุ่มมนุษยนิยม (Humanism)

นักจิตวิทยาที่สำคัญของกลุ่มมนุษยนิยม ได้แก่ มาสโลว์ (Abraham H. Maslow) และ คาร์ล โรเจอร์ส (Carl Rogers) นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้มีความเชื่อที่แตกต่างไปจากสองกลุ่มแรกอย่างมากก็คือการให้ความสำคัญกับผู้เรียนโดยเน้นถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ (Humanness) ทั้งนี้ ความคิดที่ก้าวไกลออกไปว่าการเรียนรู้นั้นมีความสำคัญเกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียนเองอย่างมาก คือผู้เรียนจะต้องมีความรู้สึกพึงพอใจและความเจริญงอกงามในสิ่งที่เรียนรู้ และลักษณะทางสติปัญญาที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ ซึ่งการเรียนรู้จะอยู่ในลักษณะที่เรียกว่า “บุคคลจะต้องเริ่มต้นในการเรียนรู้ด้วยตนเอง” (Self - Initiated) ถึงแม้ว่าบรรดาสิ่งเร้าทั้งหลายจะมาจากภายนอกก็ตาม แต่ว่าการค้นคิดเพื่อความเข้าใจจะต้องเกิดจากตัวผู้เรียนเองเป็นสำคัญ รวมทั้งจะต้องรู้ตัวเองว่าได้บรรลุถึงความสามารถที่ตนเองต้องการ (Self Actualization) ตามแนวคิดของมาสโลว์หรือไม่ โดยสรุปแล้วหลักการที่สำคัญของกลุ่มมนุษยนิยมก็คือ ในการเรียนรู้นั้นผู้เรียนย่อมจะได้รับประสบการณ์ต่างๆ ที่ต้องการด้วยตัวของเขาเองและเขาสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง

การจัดการศึกษาทางไกล

1. ความหมายของการศึกษาทางไกล จากการศึกษาเอกสาร ข้อยืนยันต่างๆ พบว่ามีผู้ให้ความหมายของการศึกษาทางไกลไว้แตกต่างกัน ดังนี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2527 : 1) กล่าวว่า การศึกษาทางไกล หมายถึง การศึกษาระบบเปิดที่เปิดโอกาสและขยายโอกาสให้ผู้เรียน โดยไม่จำกัดเพศ วัย อาชีพ หรือคุณวุฒิได้ศึกษาหาความรู้โดยมิต้องเข้าเรียนในห้องเรียนปกติ แต่มีระบบให้ผู้เรียนที่อยู่ต่างถิ่นต่างที่สามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง

วิจิตร ศรีสอ้าน (2529 : 4) กล่าวว่า “...การศึกษาทางไกล ถือว่าเป็นการศึกษายาวไกล กว้าง โดยมุ่งขยายโอกาสให้แก่ผู้เรียนอย่างกว้างขวางทั่วถึงและเป็นธรรม ลดภาวะความจำกัดทั้งด้านกระบวนการ โครงสร้างและสิ่งแวดล้อมด้านการเรียน...”

วิจิตร ภักดีรัตน์ (2530 : 46) กล่าวว่า การศึกษาทางไกลมาจากคำว่า Distance Education คือ การศึกษาที่มีระยะทางระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน โดยผู้เรียนและผู้สอนอยู่คนละที่ไม่ใกล้หรือไกล

เชิธรศรี วิวิธสิริ (2535 : 27) ได้ให้ความหมายของการศึกษาทางไกล (Distance Education) ไว้ว่าเป็นการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองอย่างอิสระ โดยไม่ต้องติดต่อสื่อสารหรือนั่งเผชิญหน้ากับผู้สอนโดยตรง ห่างไกลกันในเรื่องของเวลา คือ เวลาสอนและเวลาเรียนไม่ตรงกัน ยึดหลักการผสมผสานระหว่างสังคมการเรียนรู้และเทคโนโลยีเข้าด้วยกัน โดยอาศัยสื่อประสมที่ผู้เรียนใช้เรียนด้วยตนเองในเวลาและสถานที่ที่สะดวก

เสาวนีย์ เลวลีย์ (2536 : 37) กล่าวว่า การศึกษาทางไกล เดิม เรียกว่า การศึกษานอกโรงเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ ได้พัฒนารูปแบบขึ้นก่อนมีกรมการศึกษานอกโรงเรียนโดยใช้วิธีการสอนทางวิทยุกระจายเสียง ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากเอกสารการสอนและพบกับครูประจำกลุ่ม

นอกจากนั้น โฮล์มเบิร์ก (Holmberg. 1981 : 11) ได้ให้ความหมายของการศึกษาทางไกลไว้ว่า หมายถึง ระบบของการจัดการศึกษาแบบหนึ่งให้ผู้สอนและผู้เรียนไม่ต้องมานั่งในห้องเรียน การจัดการเรียนอาศัยสื่อประเภทต่างๆที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เช่น สิ่งพิมพ์ เครื่องจักรกล และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ

จากความหมายของการศึกษาทางไกล ตามทัศนะของนักการศึกษากล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การศึกษาทางไกล หมายถึง การจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน โดยที่ผู้เรียนไม่ต้องเข้าชั้นเรียนเป็นประจำ ถึงแม้ผู้เรียนจะอยู่ห่างไกลกัน ก็สามารถจัดกิจกรรมได้โดยอาศัยสื่อ

2. หลักการจัดการศึกษาทางไกล ในการจัดการศึกษาทางไกล มีหลักในการจัดดังนี้ (ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา. 2533 : 6)

1. เป็นการเรียนโดยใช้สื่อประสม ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ รายการวิทยุ และการจัดกลุ่มผู้เรียน

2. เป็นการเรียนระบบเปิด คือ ผู้เรียนสามารถลงทะเบียนได้อย่างทั่วถึง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนทุกสถานที่ ทุกเวลา ตามความสามารถ ความสะดวกของผู้เรียน และส่งเสริมให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างไม่มีข้อจำกัด

3. เป็นการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพึ่งตนเอง คือให้ผู้เรียนวางแผนการเรียนด้วยตนเอง โดยใช้สื่อประสม

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2538 : 152) กล่าวว่า การเรียนการสอนทางไกลจะใช้วิธีการสอนหลากหลาย ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกเป็นอิสระมากขึ้น (More Independent) ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยความสบายใจในช่วงเวลาที่ตนมีเวลาว่าง เป็นไปตามความสะดวกของผู้เรียน เป็นการเรียนตามความสามารถของตนเอง ดังนั้นการเรียนการสอนจึงเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีอิสระภาพเต็มที่ในการเรียน สำหรับเอกสารและวัสดุที่ใช้ในการเรียนการสอนนั้นควรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน มีการสอนทบทวนให้แก่ผู้เรียนทางไกล มีการเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาผู้ใหญ่ และเป็นการช่วยเหลือนักศึกษาเมื่อเกิดปัญหาด้านการเรียน ดังนั้นการพบกันระหว่างนักศึกษากับผู้สอนจึงเป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยให้การศึกษาทางไกลประสบความสำเร็จด้วยดี

โฮล์มเบิร์ก (Holmberg. 1981 : 38 - 39) ได้ให้หลักการจัดการศึกษาทางไกลไว้ดังนี้

1. เน้นการศึกษาเป็นรายบุคคล แต่อาจมีการเรียนเป็นกลุ่มในลักษณะการเผชิญหน้ากัน (Face - to Face) ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนบ้างเป็นบางครั้ง
2. มีการวางแผนและจัดกระบวนการเรียนการสอนไว้เป็นอย่างดี โดยมีการสร้างและจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนและระบบการสอนไว้ล่วงหน้า
3. ใช้สื่อมวลชนต่างๆ เพื่อการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนไปสู่ผู้เรียน ทำให้การเรียนการสอนสามารถเข้าถึงกลุ่มผู้เรียนได้อย่างกว้างขวาง

4. สื่อในการเรียนการสอนทางไกล ผู้เรียนต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยอาศัยสื่อหลักที่สำคัญ 3 สื่อ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2533 : 11)

4.1 สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ คู่มือเรียน เอกสารทางวิชาการที่ส่งเสริมการอ่าน

4.2 สื่อวิทยุ เป็นสื่อที่ส่งข่าวได้รวดเร็ว ครอบคลุมพื้นที่ เนื้อหาที่นำมาเสนอเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับสภาพที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งสอดแทรกความรู้ทางวิชาการ และให้ข้อคิดเห็นแก่ผู้เรียนเป็นประเด็นคำถาม เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากศึกษาค้นคว้าต่อไป

4.3 สื่อบุคคล ได้แก่ การพบกลุ่ม ผู้เรียนการศึกษาทางไกลต้องมาร่วมทำกิจกรรมกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนที่ได้ศึกษาจากคู่มือเรียน จากการฟังรายการวิทยุ ในการแก้ปัญหาจะใช้กระบวนการกลุ่ม โดยเน้นการคิดและแก้ปัญหาาร่วมกัน ทั้งนี้จะมี “ครูประจำกลุ่ม” เป็นผู้ประสานงานในการจัดกระบวนการกลุ่มและการแก้ปัญหา ในการพบกลุ่มจะมีลักษณะการพบกลุ่มอยู่ 2 ประเภท คือ (ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา. 2533 : 37) การพบกลุ่มย่อยและการพบกลุ่มใหญ่ ในการพบกลุ่มย่อยจะมี 3 ลักษณะคือ

ลักษณะที่ 1 พบกลุ่มสัปดาห์ละ 1 ครั้งๆ ละไม่น้อยกว่า 3 ชั่วโมง

ลักษณะที่ 2 พบกลุ่มรายปีๆ ละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง

ลักษณะที่ 3 พบกลุ่มเดือนละครั้งๆ ละ 2 วันๆ ละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง

ในการพบกลุ่มใหญ่ จะจัดขึ้นเพื่อให้นักศึกษามาฟังบรรยายพิเศษจากวิทยากร เพื่อเสริมความรู้เป็นหมวดวิชา ในการพบกลุ่มใหญ่จะต้องมีนักศึกษาไม่น้อยกว่า 50 คน โดยจัดให้พบกลุ่มเสริมความรู้เดือนละ 1 ครั้งๆ ละไม่เกิน 3 ชั่วโมง ต่อหมวดวิชา นักศึกษาจะเข้าร่วมกลุ่มหรือไม่เข้าร่วมกลุ่มก็ได้ตามอัธยาศัย

จะเห็นว่า ในการเรียนการสอนทางไกลนั้นต้องมีการทำบทเรียนและเอกสารให้นักศึกษาโดยส่งทางไปรษณีย์ มีการออกอากาศบทเรียนทางวิทยุ มีการพบกลุ่มและทำกิจกรรม มีการบรรยายสรุป มีการบริหารด้านวิชาการ จึงเป็นการใช้สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ และสื่อบุคคลเพื่อร่วมกันในการจัดการศึกษาทางไกล

5. วัตถุประสงค์การจัดการศึกษาทางไกล การศึกษาทางไกลมีวัตถุประสงค์พอสรุปได้ 5 ประการ ดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2535 : 56 ก)

1. เพื่อเปิดโอกาสให้แก่ประชาชนที่ด้อย พลาด หรือขาดโอกาสทางการศึกษาได้เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ถูกต้องอันจะเป็นประโยชน์ในการที่จะนำไปปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น
2. ใช้รูปแบบการศึกษาทางไกลในการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนที่ไม่ได้เรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในระบบโรงเรียน
3. เสริมสร้างการเรียนรู้หนังสือและยกระดับการให้การศึกษาแก่ประชาชน
4. ให้ประชาชนได้รับความรู้ ข้อมูลข่าวสารที่สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น
5. สร้างเสริมให้เกิดกระบวนการกลุ่มในการเรียนการสอน และปฏิบัติกิจกรรมต่างๆในชุมชน

การจัดกิจกรรมในหมวดกิจกรรมของนักศึกษาทางไกล นักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ต้องทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม จำนวน 48 หน่วยกิจกรรมเฉลี่ยต้องทำอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 กิจกรรม เป็นกิจกรรมใหญ่ ปานกลาง หรือเล็กก็ได้ โดยนักศึกษาร่วมกันทำโครงการ เสนอผ่านครูประจำกลุ่มไปยังคณะกรรมการเพื่อพิจารณาโครงการ และกำหนดหน่วยกิจกรรม แล้วเสนอหัวหน้าสถานศึกษาอนุมัติตามลำดับ เมื่อได้รับอนุมัติแล้วให้นักศึกษาดำเนินการตามโครงการที่เสนอได้

การให้นักศึกษาทางไกลปฏิบัติกิจกรรมในหมวดกิจกรรมนี้ เป็นการมุ่งเน้นการทำงานกลุ่มภาคปฏิบัติที่มุ่งการเสียสละเพื่อส่วนร่วมและชุมชนอย่างแท้จริง ทำให้นักศึกษารักการทำงานร่วมกัน มีความรับผิดชอบและมีความผูกพันกับชุมชนที่ตนอาศัย รู้จักการคิด การทำและการแก้ปัญหา ซึ่งก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิต (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2532 : 29)

จากความหมายของการศึกษาทางไกล ของนักศึกษาที่กล่าวมานั้นพอสรุปได้ว่า การศึกษาทางไกล หมายถึง การจัดการศึกษาให้กับผู้ที่ขาดโอกาสทางการศึกษาทุกเพศทุกวัยที่อยู่ตามที่ต่างๆ สามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองมีอิสระเต็มที่ในการเรียน โดยอาศัยสื่อต่างๆ ในการรับข่าวสารในข้อมูลมาสนับสนุนการเรียนให้มีประสิทธิภาพ

การพบกลุ่มวิธีเรียนทางไกล

1. ความหมาย

คำว่า “กลุ่ม” ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายทัศนะ ดังนี้

เดวิส (Davis. 1963 : 405) กล่าวว่า กลุ่ม หมายถึง บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมีปฏิสัมพันธ์กันโดยมีเป้าหมายร่วมกันอย่างเห็นได้ชัด

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2535 : 32 - 35 ข) กล่าวว่า กลุ่ม หมายถึง การรวมตัวของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยสมาชิกในกลุ่มจะต้องมีจุดประสงค์ที่แน่นอนร่วมกัน ร่วมกันมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในระดับหนึ่ง คือ สามารถพึ่งพาอาศัยช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ สำหรับกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มหนึ่งไม่ควรเกินกลุ่มละ 50 คน

จากความหมายที่กล่าวมานั้น จะเห็นว่าการพบกลุ่มทำให้นักศึกษาสามารถตั้งจุดประสงค์ร่วมกันเพื่อทำกิจกรรมและบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้

2. **กระบวนการกลุ่ม** หมายถึง กระบวนการที่กลุ่มผู้เรียนผู้สอนเคลื่อนไหวและประสานกันในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการฝึกให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง และเกิดความเข้าใจในสมาชิกในกลุ่มมากขึ้น เป็นการฝึกการเรียนรู้อย่างมีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ฝึกทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ รู้จักคิด ตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผล สามารถพึ่งพาตนเองได้ (อุดม เขยกิจวงศ์. 2529 : 73 - 74) กระบวนการพบกลุ่มเป็นวิธีเรียนวิธีสอนที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมการเรียนรู้แบบประชาธิปไตย ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันอบอุ่น เป็นการลดช่องว่างระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีงาม ลักษณะการเรียนรู้ไม่ยึดครูเป็นศูนย์กลาง ครูไม่ได้สอนโดยตรงหรือผูกขาดแต่เพียงผู้เดียว แต่ครูเป็นผู้ประสานงาน กระตุ้นให้ผู้เรียนมีวินัย มีอิสระ มีประชาธิปไตยในการเรียน ตลอดจนมีส่วนร่วมในบทเรียนมากขึ้น

3. **ทฤษฎีกระบวนการพบกลุ่มสำหรับการเรียนการสอน** หมายถึง หลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับผู้อื่นในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ (นิยมนิมิตระกุล. 2522 : 115) การเรียนการสอนแบบการพบกลุ่ม ผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ร่วมวิเคราะห์สิ่งต่างๆ ได้แสดงความรู้สึก ความคิด และแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ ซึ่งทำให้ผู้เรียนเข้าใจปัญหาในการเรียนต่างๆอย่างถ่องแท้ ถือเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้รับจากการวิเคราะห์ปัญหาในกลุ่มผู้เรียนร่วมกัน ทิศนา แจมมณี (2522 : 231) ได้แบ่งการเรียนรู้ตามทฤษฎีกระบวนการกลุ่มออกเป็น 4 ระบบ ดังนี้

1. **ระยะการมีส่วนร่วม** ผู้เรียนจะเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้เพราะถือว่าเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม เป็นผู้ลงมือปฏิบัติหรือคิดค้น แสวงหาสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง การมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการทำกิจกรรมจะเน้นการมีส่วนร่วมในทุกๆ ด้าน คือ ด้านปัญหา และสมอง รวมทั้งด้านสังคม

2. **ระยะวิเคราะห์** เป็นระยะที่ผู้เรียนจะร่วมวิเคราะห์ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ตนจะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวาง สามารถประเมินความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม วิธีการเรียนผลของการเรียนรู้ ตลอดจนช่วยให้ผู้เรียนรู้จักตนเองมากขึ้น

3. **ระยะสรุปและประยุกต์หลักการ** ผู้เรียนจะรวบรวมแนวคิดที่ตนค้นพบและแนวคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้อื่น และสรุปหลักการของตนเองแล้วนำหลักการนั้นไปประยุกต์ใช้ในอนาคตหรือประยุกต์ให้เข้ากับตนเอง

4. **ระยะการประเมิน** ผู้เรียนจะเป็นผู้ประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองและกลุ่มจากการอภิปราย ให้ข้อเสนอแนะ มีการติดชมร่วมกับสมาชิกคนอื่น

4. แนวความคิดเกี่ยวกับการทำงานกลุ่ม นิยม จิมตระกูล (2522 : 132) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. มนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีค่ายิ่ง เมื่อทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มต้องตระหนักอยู่เสมอ สมาชิกทุกคนต้องได้มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่มทุกครั้ง

2. ความแตกต่างระหว่างบุคคล มนุษย์เราย่อมมีความแตกต่างกัน เช่น ความสามารถ ความถนัด สติปัญญา อารมณ์ อาชีพ ประสบการณ์ ฯลฯ ดังนั้นเมื่อต้องการให้มนุษย์ได้ทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข ต้องให้เขาทำงานตรงความสามารถและความถนัดของเขา

3. การทำงานร่วมกัน ต้องเป็นการพัฒนาความสามารถของสมาชิก

5. หลักการพบกลุ่มวิธีเรียนแบบทางไกล การจัดกิจกรรมพบกลุ่มวิธีเรียนทางไกลเป็นการจัดให้สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาของกรมการศึกษานอกโรงเรียนในเรื่องคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น รู้จักปรับตัวเองให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ตามหลักการในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ที่ว่า “การจัดการศึกษาทุกระดับต้องมุ่งให้ผู้เรียน คิดเป็น ทำเป็น รู้จักแก้ปัญหา รักการทำงาน และสนใจที่จะมีส่วนร่วมในการกิจของส่วนรวม” (ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา. 2533 : 37)

6. จุดมุ่งหมายของการพบกลุ่ม การพบกลุ่มกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน วิธีเรียนแบบทางไกล มีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อแก้ปัญหาจากการเรียน จากบทเรียนด้วยกระบวนการพบกลุ่ม และการพึ่งพาตนเอง

2. เพื่อฝึกทักษะกระบวนการพบกลุ่ม การคิด และการตัดสินใจอย่างมีระบบ และการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในสังคม

3. เพื่อประยุกต์ความรู้จากบทเรียนและประสบการณ์มาใช้กับปัญหาในชีวิตประจำวัน

4. เพื่อร่วมหาแนวทางและปฏิบัติกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพ จริยธรรม วัฒนธรรม และประเพณี

5. เพื่อใช้เป็นกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ทั่วไปตามหลักสูตร นอกจากนี้กองพัฒนาการศึกษาออกโรงเรียนได้กำหนดวัตถุประสงค์กิจกรรมการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

5.1 เพื่อให้นักศึกษาและครูประจำกลุ่มร่วมกันจัดตารางเรียนชุดวิชาในแต่ละสัปดาห์ตลอดภาคเรียน

5.2 เพื่อจัดกลุ่มนักศึกษาให้ร่วมกันทำกิจกรรมในลักษณะต่างๆ เช่น กิจกรรมรายบุคคล กิจกรรมกลุ่มย่อย กิจกรรมกลุ่มใหญ่และกิจกรรมอื่นๆ ที่เหมาะสมตามที่กำหนดในชุดวิชา

5.3 เพื่อร่วมกันทำกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ตามที่กำหนดในชุดวิชา

5.4 เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาการเรียนรู้ในชุดวิชาที่มีเนื้อหายากเกินกว่าที่จะทำความเข้าใจร่วมกันได้ ให้นำไปสู่กิจกรรมการสอนเสริม

7. ลักษณะของการพบกลุ่ม แบ่งออกได้เป็น 3 ประการ คือ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2535 : 2 - 6)

1. กิจกรรมพบกลุ่มที่อยู่ในกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งมีกิจกรรมกลุ่มแตกต่างกันออกไปตามวิธี สำหรับวิธีเรียนแบบทางไกลมีการพบกลุ่มได้ 3 ลักษณะ คือ

1) พบกลุ่มรายสัปดาห์ ละ ครั้งๆ ละ ไม่น้อยกว่า 3 ชั่วโมง

2) พบกลุ่มรายปักษ์ๆ ละ ครั้งๆ ละ ไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง

3) พบกลุ่มรายเดือนๆ ละ ครั้งๆ ละ 2 วันๆ ละ ไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง

ลักษณะกลุ่มการพบกลุ่มที่ (1) เป็นการพบกลุ่มเป็นรายสัปดาห์เพื่อทำกิจกรรมกลุ่มภาคเรียนละ 18 - 20 สัปดาห์ นักศึกษาต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ของเวลาพบกลุ่มทั้งหมดในแต่ละภาคเรียน แต่ต้องมีเวลาพบกลุ่มหมวดวิชาละ 6 ชั่วโมง ส่วนการพบกลุ่มแบบ (2) และ (3) นั้น เป็นการพบกลุ่มของนักศึกษาที่ไม่มีเวลาพบกลุ่มรายสัปดาห์ตามปกติและผู้เรียนจะขอพบกลุ่มประเภทนี้ได้ จะต้องได้รับความเห็นชอบจากหัวหน้าสถานศึกษา เพื่อให้นักศึกษาสามารถเลือกพบกลุ่มได้เพียงลักษณะเดียวกันใน 1 ภาคเรียน

ระยะเวลาการพบกลุ่มของนักศึกษาแต่ละครั้งแบ่งเป็นช่วง คือ ช่วงแรกจะเป็นการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มแบบแก้ปัญหาการเรียน ช่วงนี้ใช้เวลาประมาณร้อยละ 30 ของช่วงเวลาในแต่ละครั้ง

2. กิจกรรมการพบกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นกิจกรรมที่เป็นเงื่อนไขของการจบหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ลักษณะการจัดแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ภาคทฤษฎี และ ภาคปฏิบัติ โดยมีความเข้มของกิจกรรมพบกลุ่มจากน้อยไปหามากตามระดับการศึกษา

1. ภาคทฤษฎี มีจุดประสงค์พร้อมขอบข่ายเนื้อหาเพื่อให้รู้โครงสร้างและกิจกรรมพบกลุ่ม รับผิดชอบผู้นำ ผู้ตามที่ติดตามหน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม ตระหนักถึงผลประโยชน์ของการพบกลุ่ม เรียนรู้และเข้าถึงปรัชญาการศึกษานอกโรงเรียน ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนเรียนรู้วิธีการเขียนโครงการ วางแผน และการนำประโยชน์ที่ได้รับไปเป็นแนวทางในการปรับใช้และแก้ปัญหาให้กับชุมชนและตนเอง นอกจากนี้ยังปลุกฝังให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติที่ดีในการอยู่ร่วมกันในสังคม

2. ภาคปฏิบัติ ให้ดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประกอบด้านเนื้อหา ดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2535 : 2 - 6 ข)

1) ด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณี มุ่งเน้นให้ผู้เรียนยึดมั่นในศาสนา และปลุกฝังค่านิยมที่ดีเพื่อดำรงรักษาไว้เพื่อศิลปะ วัฒนธรรม และประเพณีที่ดีงามของท้องถิ่นและของชาติ เช่น วันสำคัญทางศาสนา วันลอยกระทง วันสงกรานต์ การแต่งกายประจำชาติ ฯลฯ

2) ด้านพัฒนาชุมชนและสังคม มุ่งเน้นการพัฒนาและบำเพ็ญประโยชน์เพื่อแก้ไขปัญหของสังคมหรือทำให้สังคมและชุมชนดีขึ้น เช่น กิจกรรมขุดลอกคูคลองระบายน้ำในหมู่บ้าน ทำความสะอาดถนนหนทาง สร้างทางเท้าเข้าหมู่บ้าน สร้างศาลาเอนกประสงค์ ฯลฯ

3) กิจกรรมสนับสนุนงานการศึกษานอกโรงเรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นงานการศึกษานอกโรงเรียน เช่น การรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ (ครช.) ส่งเสริมคุณภาพชีวิต (สคช.) ประชาสัมพันธ์งานการศึกษานอกโรงเรียน พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ที่อ่านหนังสือ มุมหนังสือ กศน. ห้องสมุดประชาชน หอกระจายข่าว ฯลฯ

8. แนวปฏิบัติกิจกรรมการพบกลุ่ม นักศึกษาระดับเดียวกันเท่านั้นที่ทำกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตร่วมกันในโครงการเดียวกัน โดยปฏิบัติดังนี้

1. นักศึกษาต้องยื่นคำร้อง แสดงความจำนงค์ต่อสถานศึกษาที่ขึ้นทะเบียนเป็น นักศึกษาว่าจะทำกิจกรรมการพบกลุ่มในภาคเรียนใด พร้อมกับลงทะเบียนเรียนในแต่ละภาคเรียน ในกรณีที่นักศึกษามีความจำเป็นต้องไปทำกิจกรรมพบกลุ่มในวิธีเรียนอื่น หรือสถานศึกษาเดิม

2. นักศึกษาต้องทำกิจกรรมการพบกลุ่มให้จบใน 1 ภาคเรียน ยกเว้นกรณีไม่สามารถจบภายใน 1 ภาคเรียนได้ ให้หัวหน้าสถานศึกษาพิจารณาอนุมัติให้ทำกิจกรรมต่อเนื่องใน ภาคเรียนถัดไปในกรณีพิเศษเป็นรายๆไป

3. ในกรณีที่นักศึกษาผ่านการประเมินผลวิชาบังคับและวิชาเลือกตามหลักสูตรแล้ว หากนักศึกษาไม่ยื่นคำร้องแจ้งความจำนงค์ทำกิจกรรมพบกลุ่มในภาคเรียนใด นักศึกษาจะต้องลงทะเบียนเพื่อรักษาสภาพการเป็นนักศึกษา

4. การทำกิจกรรมต้องเสนอโครงการผ่านครูประจำกลุ่มหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ให้พิจารณาแล้วนำเสนอขออนุมัติต่อหัวหน้าสถานศึกษา ก่อนดำเนินการไม่น้อยกว่า 15 วัน

สำหรับกิจกรรมพบกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับมัธยมตอนต้น กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนดไว้ 42 หน่วยกิจกรรม หรือ 42 ชั่วโมง (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2535 : 3 ข)

9. ประโยชน์ที่ได้รับจากการพบกลุ่ม การทำงานโดยใช้กระบวนการกลุ่มมีประโยชน์ ดังนี้

1. ถ้ากลุ่มมีความตั้งใจจริงช่วยให้การทำงานใดๆประสบความสำเร็จ
2. เป็นกลุ่มพื้นฐานที่จะทำงานร่วมกันและพัฒนาไปสู่การทำงานกลุ่มร่วมกันในระดับที่จะเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

3. ช่วยให้สมาชิกของกลุ่มมีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนและเข้าใจระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ในแนวปฏิบัติ

4. ช่วยให้งานมีประสิทธิภาพ

5. เกิดการเรียนรู้เป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี

การพบกลุ่มวิธีเรียนทางไกลพอสรุปได้ว่า เป็นการฝึกให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยตนเอง เข้าใจสมาชิกภายในกลุ่มมีเหตุผลยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีภายในกลุ่ม รู้จักคิดและตัดสินใจสมเหตุผล ทำให้ผู้เรียนเข้าใจปัญหาการเรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนมีวินัย มีประชาธิปไตยในการเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติที่ดีในการอยู่ร่วมในสังคม

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3

การจัดตั้งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2537 : 39 ก) เนื่องจากปัจจุบันกรุงเทพมหานครมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ความเป็นเมืองหลวง และเป็นศูนย์กลางของเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครอง ทำให้กรุงเทพมหานครเป็น ตลาดงานขนาดใหญ่มีประชากรหลั่งไหลเข้ามาอยู่อาศัย ประกอบอาชีพมากมาย ปัจจุบันมีประชากรอยู่ กว่า 5.6 ล้านคน ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร แต่มีประชากรในท้องถิ่นต่างๆ โดยเฉพาะในเขต ปริมณฑล เข้ามาประกอบอาชีพในกรุงเทพมหานครจำนวนมหาศาลไม่ต่ำกว่าวันละ 8 ล้านคน การให้บริการขั้นพื้นฐานต่างๆ ตลอดจนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และคุณภาพชีวิตเป็นไปอย่างมี ข้อจำกัดและมีปัญหาอยู่ไม่น้อย การให้การศึกษาแก่ประชาชนก็เป็นภารกิจสำคัญที่รัฐจัดให้กับ ประชาชนในทุกพื้นที่รวมทั้งกรุงเทพมหานครด้วย แต่อย่างไรก็ดีแม้จะเป็นเมืองศูนย์กลางของ ประเทศในทุกๆ ด้าน แต่ก็ยังมีประชากรอยู่ไม่น้อยขาดโอกาสที่จะได้รับการศึกษาเท่าที่ควร

การให้บริการทางการศึกษานอกโรงเรียนแก่ประชาชนในกรุงเทพมหานครเป็นการเสนอ ทางเลือกที่จะให้การศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้น แต่เดิมนั้น กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการได้จัดตั้งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ขึ้นแห่งหนึ่งแล้วแต่ยังไม่ให้บริการทางการศึกษาได้ไม่มากนักเพียงร้อยละ 4.2 ของประชากรใน กรุงเทพมหานครเท่านั้น และยังมีความต้องการทางการศึกษาอยู่อีกจำนวนมาก กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้ประกาศจัดตั้งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน โดยมุ่งส่งเสริมให้ประชาชนมีโอกาสได้รับการ ศึกษาออกโรงเรียนมากขึ้น ศูนย์ฯ ดังกล่าวจะทำหน้าที่ประสานงานให้หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนร่วมจัดการศึกษานอกโรงเรียนและจัดให้บริการเองบางส่วนอันจะเป็นการส่งเสริม การพัฒนาสังคมและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 เป็นสถานศึกษาในราชการบริหารส่วนกลาง สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการรับผิดชอบการจัดทำนโยบายส่งเสริม ประสานงานและสนับสนุน และจัดการให้บริการทางการศึกษานอกโรงเรียนให้กว้างขวางทั่วถึง ประชาชนในกรุงเทพมหานคร

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 เรียกโดยย่อว่า สน.กทม. 3 ตั้งอยู่ที่เขต คลองเตย ปฏิบัติงานรับผิดชอบในเขตพื้นที่ พระโขนง คลองเตย ประเวศ ยานนาวา ห้วยขวาง บางกะปิ บางคอแหลม ลาดพร้าว จตุจักร และเขตวัฒนา มีประชากรรับผิดชอบประมาณ 1,738,437 คน

ในศูนย์จะมีบุคลากรที่เป็นข้าราชการ 9 คน ลูกจ้างประจำ 5 คน ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนและบุคลากรที่จ้างในลักษณะลูกจ้างชั่วคราวอีกจำนวนหนึ่งตามความจำเป็นของแต่ละจำนวนกิจกรรม

การดำเนินงานจัดตั้งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 นี้ จะเป็นการ กระจายโอกาสทางการศึกษา ให้แก่ผู้ขาดโอกาสทางการศึกษาในกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะแรงงาน ความรู้ต่ำ และผู้ยากจนในชุมชนแออัดตลอดจนเด็กและเยาวชนเร่ร่อนต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) แม้จะต้องลงทุนเป็นจำนวนมากแต่ก็จะเป็นผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพของแรงงาน และคุณภาพชีวิตของประชาชนในกรุงเทพมหานคร และกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศจัดตั้งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม พ.ศ. 2536

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 ในเขต กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ เพื่อ

1. ส่งเสริมให้ประชาชนในกรุงเทพมหานครมีโอกาสที่จะได้รับการศึกษาในรูปแบบการศึกษานอกโรงเรียนที่เหมาะสมแก่สภาพและความสามารถของแต่ละบุคคลอันจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาสังคมและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ
2. ส่งเสริมประสานงานให้หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นเครือข่ายร่วมกันในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับกรุงเทพมหานครเพื่อให้การจัดบริการการศึกษาได้เกิดความเท่าเทียมและกว้างขวางทั่วถึงในทุกกลุ่มประชากรเป้าหมาย
3. จัดการศึกษานอกโรงเรียนในรูปแบบและหลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียนหรือกิจกรรมอื่นที่หน่วยงานอื่นไม่จัดดำเนินการ

หน้าที่ความรับผิดชอบของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครมีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

1. กำหนดนโยบาย วางแผนการศึกษานอกโรงเรียน ในพื้นที่บริการ
2. ส่งเสริม ประสานงาน และพัฒนาเครือข่ายการบริการการศึกษาออกโรงเรียนภาครัฐและเอกชน
3. ส่งเสริม สนับสนุน จัดและให้บริการการศึกษาออกโรงเรียน เพื่อเสริมในระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย

4. สนับสนุน บริการสื่อการศึกษา และสิ่งจำเป็นที่ใช้ในการดำเนินงานการศึกษา นอกโรงเรียนของเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนการสอนและการ บริการแก่กลุ่มเป้าหมาย

5. จัดและประสานให้ศูนย์การเรียนรู้ หน่วยจัดการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อเป็นเครือข่ายการ บริการการศึกษานอกโรงเรียนได้กว้างขวางในลักษณะหน่วยบริการการศึกษานอกโรงเรียน ศูนย์การศึกษาชุมชน วางแผน และบริการการศึกษาแก่สมาชิกในชุมชนและระหว่างชุมชน

6. กำกับ ดูแล นิเทศ ติดตาม และประเมินผล การดำเนินงาน การศึกษานอก โรงเรียน

7. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย จากกรมการศึกษานอกโรงเรียน

โครงสร้างการบริหารและการจัดองค์กร ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร เป็นสถานศึกษาในสังกัดส่วนกลางของกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมี โครงการบริหารและการจัดองค์กรดังนี้

1. มีผู้บริหารสูงสุดเป็นตำแหน่งผู้อำนวยการ และมีผู้ช่วยผู้อำนวยการ มีบุคลากร ปฏิบัติงานรวมทั้งสิ้นประมาณศูนย์ละ 14 คน

2. มีการแบ่งโครงสร้างองค์กรออกเป็น 5 ฝ่าย คือ

- 1) ฝ่ายนโยบายและแผน
- 2) ฝ่ายส่งเสริมและบริการการศึกษา
- 3) ฝ่ายส่งเสริมและพัฒนาเครือข่าย
- 4) ฝ่ายบริหาร
- 5) ฝ่ายส่งเสริมปฏิบัติการ

3. มีคณะกรรมการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและ กำหนดนโยบายขององค์กร

ในการจัดตั้งศูนย์บริการ การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 พอสรุปได้ว่า กรุงเทพมหานครเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วเป็นศูนย์กลางของเศรษฐกิจ สังคม และการเงิน การ ปกครอง มีประชากรจำนวนมากแต่มีประชากรบางส่วนขาดโอกาสที่จะได้รับการศึกษา เพื่อให้การ บริการทางการศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย จึงเปิดศูนย์การ บริการการศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครแห่งที่ 3 ขึ้น เพื่อให้การบริการการศึกษาแก่สมาชิก ในชุมชนได้อย่างทั่วถึง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทครูประจำกลุ่มที่ต้องการของนักศึกษาทางไกล นั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและนำมาเสนอ ดังนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

กรมการฝึกหัดครู (2520 : 4 - 10) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่ดีเพื่อใช้เป็นแนวทางในการผลิตครูให้ตรงกับความต้องการของสังคม พบว่าลักษณะของครูที่ดีนั้นต้องประกอบไปด้วยลักษณะใหญ่ๆ 7 ประการ คือ

1. คุณลักษณะด้านการสอน เช่น รู้จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของชาติ มีความรู้ความเข้าใจหลักสูตร มีการเตรียมการสอนและสามารถดำเนินการสอนที่เตรียม มีความสามารถในการวัดผล สามารถคัดเลือกวิธีสอนได้อย่างเหมาะสม มีความสามารถในการปกครองชั้น ยอมรับฟังความคิดเห็นของเด็ก ฯลฯ
2. คุณลักษณะด้านวิชาการ เช่น ค้นคว้าความรู้อยู่เสมอ รู้จักใฝ่หาเทคนิคใหม่ๆ มาใช้ในการสอน ติดตามความเคลื่อนไหวทางการศึกษา สนใจฟังการอภิปรายและปาฐกถา ฯลฯ
3. คุณลักษณะด้านสุขภาพทางกายและจิต เช่น การรู้จักพักผ่อน เอาใจใส่ในการจัดสิ่งแวดล้อมให้สะอาด เอาใจใส่ในการป้องกันโรคติดต่อ มีอารมณ์ดี ไม่มีความกังวล ฯลฯ
4. คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ เช่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน เพื่อนร่วมงาน บุคคลทั่วไป และผู้บังคับบัญชา
5. คุณลักษณะด้านคุณธรรมและความประพฤติ เช่น ความเที่ยงธรรม ความเมตตากรุณา ความยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น ความซื่อสัตย์สุจริต การรู้จักวางตนให้เหมาะสมกับความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน ไม่ดูหมิ่นศาสนาอื่น ฯลฯ
6. คุณลักษณะด้านบุคลิกลักษณะ เช่น ร่างกายแข็งแรง สุขภาพอ่อนโยน ขยันขันแข็ง รูปร่างหน้าตาดี แต่งกายเหมาะสม มีความคล่องแคล่วว่องไว รู้จักควบคุมอารมณ์ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ฯลฯ
7. คุณลักษณะด้านการอบรมแนะแนวและการปกครอง เช่น รู้จักการปกครองแบบประชาธิปไตย เช่น การยอมรับนับถือให้ความร่วมมือกับผู้อื่น ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา รู้จักสิทธิของตนตามกฎหมาย รู้จักร่วมกิจกรรมตามประเพณีนิยม รู้จักปรับปรุงฐานะให้ดีขึ้น รู้จักประหยัดและอื่นๆ ฯลฯ

มนัส ภาคภูมิ (2520 : 67) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ พฤติกรรมการสอนด้านการจูงใจ และด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนของครูสอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ พบว่าพฤติกรรมการสอนทั้งสองด้าน คือ ด้านการจูงใจและด้านปฏิสัมพันธ์เป็นไปในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ถ้าพฤติกรรมด้านการจูงใจมีสูง พฤติกรรมด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนก็สูงตามไปด้วย มนัส ภาคภูมิ บอกว่า ที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะว่าการสอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จต้องคำนึงถึงการสร้างบรรยากาศของความเป็นกันเองระหว่างครูกับนักเรียน ครูจะต้องพยายามใช้วิธีการจูงใจให้ผู้เรียนอภิปราย แสดงประสบการณ์ของตนออกมา

สุชาติ ผุดผ่อง (2520 : 10 - 45) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนด้านการอภิปรายและด้านการถามตอบของครูผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ พบว่าครูผู้สอนมีพฤติกรรมการสอนด้านการอภิปรายโดยทั่วไปแล้ว ร้อยละ 62.40 ซึ่งจัดว่าอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ ตามการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2520 : 12) ซึ่งพบว่า การสอนในโรงเรียนผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จในกลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 65 ใช้วิธีที่จัดให้มีการอภิปรายบ่อยๆ และเมื่อแยกวิเคราะห์ตามลักษณะพฤติกรรมย่อยก็จะพบว่า ครูใช้พฤติกรรมด้านบทบาทของครูผู้สอนมากที่สุด

อดิศักดิ์ ศรีภูมัย (2520 : 76 - 77) ได้ศึกษาวิจัยปัญหาการเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักศึกษาผู้ใหญ่ตามหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 โดยเฉพาะด้านปัญหาด้านการเรียนของนักศึกษาที่เกี่ยวกับครูและพบว่า ครูไม่สามารถที่จะควบคุมระเบียบวินัยในชั้นเรียนได้ นอกจากนั้นนักศึกษายังได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนไว้ว่าครูควรที่จะแนะนำให้นักศึกษาไปค้นคว้าบทเรียนล่วงหน้ามาก่อนทุกครั้งเพื่อจะได้มีความรู้เพียงพอในการอภิปราย ครูควรจะได้มีการอภิปรายคำยากบางคำในบทเรียนให้นักศึกษาเข้าใจก่อน และครูควรใช้วิธีสอนแบบอื่นๆด้วย มิใช่แต่แบบอภิปรายอย่างเดียว

ธัญญาวดี ทักษณณ์ (2522 : 64 - 67) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ครูกับความเข้าใจและการรับรู้ประจักษ์ของโครงการการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จและพบว่า ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาสูงและมีประสบการณ์การสอนมามาก มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับจุดประสงค์กว่าครูที่มีวุฒิและประสบการณ์น้อย และในขณะเดียวกันก็พบว่า ครูที่มีอายุมากแล้ว คือ ตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไปมีความเข้าใจในจุดประสงค์น้อยกว่าครูที่มีอายุน้อย

จากผลการวิจัยนี้ทำให้มองเห็นได้ว่า คุณวุฒิ ประสบการณ์และอายุ มีผลต่อการเรียนการสอนของการศึกษาผู้ใหญ่

ชนะ เพชรรัตน์ (2526 : 47 - 48) ได้ศึกษาวิจัยเปรียบเทียบผลสัมพัทธ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ตามหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 โดยใช้กระบวนการสอนต่างกันและพบว่า ผลสัมพัทธ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่ศึกษาตามกระบวนการสอนประเภทชั้นเรียนสูงกว่าผลสัมพัทธ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่ศึกษาตามกระบวนการสอนทางวิทยุ และไปรษณีย์ ทั้งประเภทมีครูประจำกลุ่มและไม่มีครูประจำกลุ่ม ส่วนกระบวนการเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ประเภทที่มีครูประจำกลุ่มและไม่มีครูประจำกลุ่มนั้นมีความคล้ายคลึงกัน

ผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความคิดเห็นและเสนอแนะเพิ่มเติมว่า การเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ต้องการครูที่มีความรู้ความชำนาญมาก เพราะต้องอาศัยเทคนิควิธีการหลายอย่าง นอกจากนี้ยังสังเกตเห็นได้จากการวิจัยนี้ว่า การสอนที่มีครูนั้นยังมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการเรียนการสอนการศึกษาผู้ใหญ่

เบญจพร ใช้เทียมศิลป์ (2526 : 136 - 144) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ บทบาทที่คาดหวังและปฏิบัติงานจริงของการสอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 ตามทัศนะของเจ้าหน้าที่ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอน และนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีทัศนะต่อบทบาทที่คาดหวัง ดังนี้

1. ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยทั่วไป อยู่ในเกณฑ์สูง เช่น ผู้สอนควรจะชี้แจงให้นักศึกษารู้และเข้าใจจุดมุ่งหมายของบทเรียนก่อนการเริ่มเรียน ให้นักศึกษามีโอกาสทำที่นั่งหรือนั่งได้ตามอิสระ นอกจากนี้ครูควรเชิญวิทยากรจากนอกสถานที่มาอภิปรายให้ความรู้ ครูควรจะยกย่องชมเชยผลงานของนักศึกษาเพื่อให้กำลังใจ

2. ในด้านประเมินผลการเรียนการสอน เจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอนและนักศึกษาผู้ใหญ่มีความคาดหวังอยู่ในเกณฑ์สูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประเมินผลการเรียนและการเก็บคะแนนเป็นระยะๆ ระหว่างภาคเรียน แต่อย่างไรก็ตาม นักศึกษายังมีทัศนะปานกลางอยู่หนึ่งข้อ คือให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนด้วย

3. ในด้านความสัมพันธ์กับนักศึกษา เจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้สอนและนักศึกษา มีความคาดหวังโดยรวมแล้วอยู่ในเกณฑ์สูงมาก

สำหรับบทบาทที่ปฏิบัติงานจริงนั้น เจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ครูผู้สอนและนักศึกษาผู้ใหญ่มีทัศนะ ดังนี้

1. ด้านจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ครูผู้สอนและนักศึกษาผู้ใหญ่ มีความเห็นโดยรวมแล้วอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

2. ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน เจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ครูผู้สอนและนักศึกษาผู้ใหญ่ มีความเห็นแตกต่างกันคือ เจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนมีความเห็นว่า ผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 ปฏิบัติหน้าที่ในด้านนี้อยู่ในเกณฑ์น้อย ส่วนผู้บริหาร ผู้สอนและนักศึกษาผู้ใหญ่มีความคิดเห็นโดยส่วนรวมว่า ผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 ปฏิบัติหน้าที่ในด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง

3. ด้านความสัมพันธ์กับนักศึกษา เจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร ครูผู้สอนและนักศึกษาผู้ใหญ่ มีความเห็นแตกต่างกันคือ เจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนและนักศึกษาผู้ใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 มีความสัมพันธ์กับนักศึกษาอยู่ในเกณฑ์กลาง ส่วนผู้บริหารและผู้สอนมีความคิดเห็นตรงกันว่าผู้สอนปฏิบัติหน้าที่จริงในด้านนี้อยู่ในเกณฑ์สูง

ผลการวิจัยของเบญจพร ใช้เทียมนิลปี ซึ่งให้เห็นว่า ทักษะของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาผู้ใหญ่ที่มีต่อบทบาทของผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 นั้น แตกต่างกัน เมื่อเป็นเช่นนั้นบทบาทของผู้สอนในด้านต่างๆน่าจะมีการปรับปรุง

สุเทพ อ่วมเจริญ (2529 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มพบว่า การปฏิบัติงานของครูประจำกลุ่มทุกด้านเฉลี่ยแล้วครูประจำกลุ่มร้อยละ 71 ปฏิบัติหน้าที่ได้ในระดับที่น่าพอใจ ส่วนองค์ประกอบส่วนตัวของครูประจำกลุ่ม เช่น เพศ อายุ วุฒิ ภูมิลำเนา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประสบการณ์ส่วนตัวมีความสัมพันธ์และความสามารถปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบได้ร้อยละ 17 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยมีตัวแปรด้านเพศตัวเดียวที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการปฏิบัติงาน

อุษา เทียนทอง (2530 : บทคัดย่อ) ศึกษาลักษณะการจัดกิจกรรมพบกลุ่มของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ในเขตภาคกลาง พบว่า การจัดกิจกรรมพบกลุ่มของครูประจำกลุ่มนั้น ผู้เรียนต้องการให้ครูประจำกลุ่มสอนเน้นเฉพาะวิชาการ เนื่องจากผู้เรียนอ่านคู่มือเรียนบางวิชาด้วยตนเองไม่เข้าใจและครูประจำกลุ่มขาดทักษะในการจัดกิจกรรม

อุบล ทศนโกวิท (2531 : 57) ศึกษาเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับการพบกลุ่มของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ 3 - 4 ทางวิทยุ ไปรษณีย์ พบว่า นักศึกษาที่เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับการพบกลุ่มด้านครูประจำกลุ่ม ด้านผู้เรียน ด้านกิจกรรมพบกลุ่ม และด้านสภาพแวดล้อมต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนนักศึกษาที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพที่เป็นจริงและสถานภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับการพบกลุ่มด้านครูประจำกลุ่ม

และด้านผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับกิจกรรมการพบกลุ่มและสภาพแวดล้อมนักศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

กนกพรรณ สุวรรณพิทักษ์ (2532 : 129) ศึกษาสมรรถภาพที่พึงปรารถนาของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ โดยเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพที่พึงปรารถนาของครูประจำกลุ่มระหว่างผู้ดำเนินการ ครูประจำกลุ่มและนักศึกษาพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพทางด้านวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อทดสอบรายคู่ พบว่า ความคิดเห็นของผู้ดำเนินงานครูประจำกลุ่มไม่แตกต่างกัน แต่ระหว่างดำเนินงานกับนักศึกษา ครูประจำกลุ่มกับนักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สิรินาฏ ราชเดิม (2534 : 121) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นในการพบกลุ่มของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตการศึกษา 3 ที่มีต่อสภาพการพบกลุ่ม 4 ด้าน คือ ด้านบทบาทของครูประจำกลุ่ม ด้านบทบาทของสมาชิกในกลุ่มผู้เรียน ด้านการจัดกิจกรรมพบกลุ่ม และได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นในการพบกลุ่มทั้ง 4 ด้าน โดยจำแนก เพศ อายุ สถานภาพการสมรส และสถานภาพการทำงานตามอาชีพ พบว่า นักศึกษาทางไกลที่มีเพศต่างกัน สถานภาพสมรสต่างกัน สถานภาพการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในการพบกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 , .01 ตามลำดับ

อิรภัทร์ สุวรรณชาติ (2537 : 119) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาของครูประจำกลุ่มเกี่ยวกับกิจกรรมการพบกลุ่มพบว่า ครูประจำกลุ่มไม่ได้ส่งเสริมกิจกรรมแนวคิดเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตร่วมกับชุมชน ไม่ได้นำเอาปัญหาชุมชนมาร่วมแก้ปัญหา ไม่ส่งเสริมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชน และไม่ได้มอบหมายให้นักศึกษาดูตามปัญหาของชุมชน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้นักศึกษามองไม่เห็นแนวทางในการจัดทำกิจกรรมกลุ่มด้านพัฒนาคุณภาพชีวิต

2. งานวิจัยต่างประเทศ

แลงเกอร์แมน (Langerman. 1974 : 47) ให้ข้อคิดเห็นในเรื่องข้อเสนอแนะสำหรับการสอนที่ดี (Tips for Successful Teaching) เกี่ยวกับคุณสมบัติของครูที่สอนนักศึกษาผู้ใหญ่ไว้ดังนี้

1. ครูที่ดีต้องพูดช้าและชัดเจน เขียนหนังสือตัวโตๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถมองเห็นและได้ยืมชัดเจน
2. ครูที่ดีควรพยายามแบ่งบทเรียนออกเป็นตอนๆ เพื่อมอบหมายงานให้ผู้เรียนทำทีละน้อย เพราะผู้ใหญ่ไม่ชอบทำงานที่วุ่นวายสับสนและใช้เวลานาน

3. ครูที่ดีต้องช่วยสรุปการอภิปรายต่างๆ ให้รัดกุมเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจได้ถูกต้องและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และเพื่อไม่เป็นการเสียเวลาเรียนด้วย
4. ครูที่ดีต้องใช้เวลาสอนในแต่ละเรื่องไม่นานจนเกินไป และควรช่วยให้ผู้เรียนได้ทราบถึงความก้าวหน้าในผลการเรียนของเขา เพื่อเขาจะได้มีกำลังใจในการเรียนมากขึ้น
5. ครูที่ดีควรหาทางช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจว่า แต่ละคนมีความสามารถในการเรียนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้
6. ครูที่ดีไม่ควรเร่งรัดที่จะสอนบทเรียนที่ยาก ควรใจเย็น และสอนไปตามความเหมาะสมก่อนที่จะสอนเรื่องต่อไป ควรให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องเดิมเสียก่อน
7. ครูที่ดีควรให้งานที่ง่ายและใช้เวลาพอสมควรกับผู้เรียนที่มีความสามารถด้านร่างกาย
8. ครูที่ดีควรพยายามที่จะเน้นหรือยกย่องในส่วนที่ดีของผู้เรียน ควรหาโอกาสชมเชยให้ผู้เรียนมีกำลังใจ ควรหลีกเลี่ยงการทำโทษต่างๆ หรือถ้าจะมีการลงโทษต้องไม่ให้ผู้เรียนรู้ตัว เพราะจะทำให้เกิดการเสียหน้าได้
9. ครูที่ดีควรให้งานผู้เรียนไม่มากจนเกินไป และควรกำหนดเวลาในการส่งงานที่เหมาะสม จะช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกอยากเรียนไม่เกิดความเบื่อหน่าย

เพอวิส (Purvis. 1980 : 163 - 175) ได้ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยเปิด พบว่า การที่ครูมีเอกสารประกอบการเรียนการสอนอยู่แล้ว ทำให้ครูไม่ชวนชวนค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม และในบางครั้งผู้เรียนจะยึดมั่นเฉพาะเอกสารการสอนของมหาวิทยาลัยทำให้ไม่รู้อีกว่า ส่วนสื่อการเรียนใช้สื่อประสมประเภททางเดียว ผู้เรียนไม่มีโอกาสร่วมแสดงความคิดเห็นโต้ตอบได้ เป็นเหตุให้ผู้เรียนขาดทักษะในการแสดงออกทุกด้าน

บีเดอร์ และคาร์เคนวัลด์ (Beder and Darkenwald. 1982 : 142) ได้ศึกษาความแตกต่างของวิธีสอนเด็กและผู้ใหญ่ พบว่า ในการสอนผู้ใหญ่ควรจำเป็นต้องใช้วิธีสอนแบบอภิปราย และต้องใช้ เทคนิคการสอนหลายวิธี ต้องสามารถยืดหยุ่นได้ นอกจากนี้ครูยังต้องปรับปรุงเพื่อหาวิธีการเรียนให้สัมพันธ์กับประสบการณ์ของผู้เรียน

เจนกินส์ (Jenkins. 1983 : 6) ได้ศึกษาพบว่า รูปแบบการสอนทางไกลที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ การสอนที่ใช้สื่อประสม ประกอบด้วย สิ่งพิมพ์ เอกสาร และรายการวิทยุ รวมทั้งมีการสอนเสริมหรือพบปะกับผู้สอนเป็นครั้งคราว สื่อเอกสารเป็นสื่อที่ผู้เรียนเรียนได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะเป็นสื่อถาวรสามารถทบทวนได้ด้วยตนเอง เพราะถ้าเป็นสื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ เมื่อรายการจบแล้วไม่สามารถกลับมาได้อีก

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่าการปฏิบัติหน้าที่ของครูผู้สอนผู้ใหญ่นั้นต้องมีเทคนิคการสอน กระบวนการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อม และสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงของสังคมโลกปัจจุบันเพื่อนักศึกษาจะได้นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันโดยครูผู้สอนและนักศึกษามีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลที่มีเพศต่างกันมีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มแตกต่างกัน
2. นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลที่มีอายุต่างกันมีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มแตกต่าง
3. นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลที่มีสถานภาพทางการสมรสต่างกันมีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มแตกต่าง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มตามความคิดเห็นของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามหัวข้อดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ลงทะเบียนเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน พุทธศักราช 2530 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 กับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 รับผิดชอบ 11 เขต ได้แก่ พระโขนง คลองเตย สวนหลวง ประเวศ ยานนาวา ห้วยขวาง บางกะปิ บางคอแหลม ลาดพร้าว จตุจักร และเขตวัฒนา จำนวน 6,407 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 ที่ลงทะเบียนเรียนกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จของยามานะ (Yamane, 1967 : 886) กำหนดความคลาดเคลื่อนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 420 คน เมื่อได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Random Sampling) โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ตามขนาดของจำนวนนักศึกษา ได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1) ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตที่มีจำนวนนักศึกษามาก หมายถึง ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตที่มีขนาดจำนวนนักศึกษามากกว่า 500 คน ได้แก่ เขต บางกะปิ เขตยานนาวา เขตวัฒนา และเขตพระโขนง

2) ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตที่มีจำนวนนักศึกษาน้อย หมายถึง ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตที่มีขนาดจำนวนนักศึกษาน้อยกว่า 500 คน ได้แก่ เขต คลองเตย เขตประเวศ เขตลาดพร้าว เขตสวนหลวง เขตห้วยขวาง เขตบางคอแหลม เขต จตุจักร

2.2 สุ่มศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต เพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) มาจำนวนร้อยละ 50 ของทั้งหมด ด้วยการจับฉลาก ได้ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตเป็นกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1) ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตที่มีจำนวนนักศึกษามาก จำนวน 2 เขต ได้แก่ เขตยานนาวา และเขตพระโขนง

2) ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตที่มีจำนวนนักศึกษาน้อย จำนวน 4 เขต ได้แก่ เขตคลองเตย เขตประเวศ เขตสวนหลวง และเขตบางคอแหลม

2.3 สุ่มห้องเรียนจากศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตที่กลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างมีอัตราส่วนระหว่างศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตที่มีจำนวนนักศึกษามาก : ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตที่มีจำนวนนักศึกษาน้อย เท่ากับ 4 ต่อ 1 ด้วยวิธีจับฉลาก ได้จำนวนกลุ่มจากศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตที่มีจำนวนนักศึกษามาก เขตละ 4 กลุ่ม กลุ่มละจำนวน 35 คน กลุ่มนนทรี 1 กลุ่ม จำนวน 35 คน กลุ่มวัดคอกไม้ 1 กลุ่ม จำนวน 35 คน กลุ่มวัดคลองใหม่ 1 กลุ่ม จำนวน 35 คน, กลุ่มประชาอาภรณ์ 1 กลุ่ม จำนวน 35 คน, เขตพระโขนงสุ่มกลุ่มฟองพลอย 1 กลุ่ม จำนวน 35 คน, กลุ่ม บางจาก 1 กลุ่ม จำนวน 35 คน กลุ่มสรรพสุข 1 กลุ่ม จำนวน 35 คน กลุ่มลาซาล 1 กลุ่ม จำนวน 35 คน และจำนวนกลุ่มจากศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตที่มีจำนวนนักศึกษาน้อย เขตละ 1 กลุ่ม กลุ่มละ 35 คน เขตคลองเตยสุ่มกลุ่มชุมชนหมู่บ้านพัฒนา 1 กลุ่ม จำนวน 35 คน เขตประเวศสุ่มกลุ่มศุภกรณ์วิทยา 1 กลุ่ม จำนวน 35 คน เขตสวนหลวงสุ่มกลุ่มอิสลามศรีวนา 1 กลุ่ม จำนวน 35 คน เขตบางคอแหลมสุ่มกลุ่มรักษาราชวัตร กลุ่ม จำนวน 35 คน ได้จำนวนกลุ่มทั้งหมด 12 กลุ่ม มีนักศึกษาประมาณห้องละ 35 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 420 คน รายละเอียดปรากฏในตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขต
จำแนกตามจำนวนนักเรียนมากและจำนวนนักเรียนน้อย

ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน เขตและเขตสาขา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	
		จำนวนกลุ่ม	จำนวนนักศึกษา
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน เขตและเขตสาขาที่มีจำนวนนักเรียนมาก			
บางกะปิ	1474	-	-
ยานนาวา	1080	-	-
กลุ่มนนทบุรี	594	1	35
กลุ่มวัดคอกไม้	342	1	35
กลุ่มวัดคลองใหม่	101	1	35
กลุ่มประชาอากรณ์	43	1	35
เขตวัฒนา	960	-	-
พระโขนง	858	-	-
กลุ่มผ่องพลอย	385	1	35
กลุ่มบางจาก	245	1	35
กลุ่มสรรพาวุธ	96	1	35
กลุ่มลาซาล	132	1	35
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน เขตที่มีจำนวนนักเรียนน้อย			
คลองเตย (กลุ่มชุมชนหมู่บ้านพัฒนา)	360	1	35
ประเวศ (กลุ่มสุภกรณ์วิทยา)	492	1	35
ลาดพร้าว	360	-	-
สวนหลวง (กลุ่มอิสลามศรีวัฒนา)	360	1	35
ห้วยขวาง	243	-	-
บางคอแหลม (กลุ่มรักษาราชวัตร)	174	1	35
จตุจักร	46	-	-
รวม	6407	12	420

ที่มา : งานสารสนเทศ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 เดือน มกราคม 2541

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และสถานภาพการสมรส ข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่ใช้วัดความต้องการของนักศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการแนะแนว ด้านกิจกรรมพบกลุ่ม ด้านการวัดและประเมินผล ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ตามแบบแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended) เพื่อให้ให้นักศึกษาวิธีเรียนทางไกลได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติมเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือ ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดขอบเขตและเนื้อหาของแบบสอบถาม
2. สอบถามข้อมูลจากบุคคลที่เกี่ยวข้องและสอบถามนักศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม ในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม
3. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถามวัดความต้องการตามวิธีการประเมินผลมาตราส่วนของลิเคิร์ต
4. สร้างแบบสอบถามตามฉบับร่างโดยใช้ข้อมูลจากข้อ 1 ถึง 3 มาเป็นแนวทางเสนอแบบสอบถาม
5. นำแบบสอบถามเสนอต่อประธานกรรมการและกรรมการควบคุมปริญญาบัตร ตรวจสอบว่าตรงตามเนื้อหาสาระ ครบคลุมหรือไม่ ตลอดจนพิจารณาสำนวนภาษาที่ใช้ให้ชัดเจน
6. ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity)
7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try - out) กับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย วิธีเรียนทางไกล ในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

8. นำผลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามแบบของ Cronbach (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2531 : 170) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.94

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 และหัวหน้ากลุ่มทางไกล ที่จัดกิจกรรมพบกลุ่ม ให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล และนัดหมายนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทำการชี้แจงจุดมุ่งหมายในการวิจัย และตอบแบบสอบถาม ณ สถานที่นัดพบกลุ่ม ภายในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540
2. ผู้วิจัยไปประสานงานกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร และหัวหน้ากลุ่มทางไกล เพื่อสุ่มกลุ่มตัวอย่างและนัดหมายวันเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ 2541 แจกแบบสอบถามทั้งสิ้นจำนวน 420 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 419 ฉบับ ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99.76

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามจากครูประจำกลุ่มและนักศึกษาแล้ว ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนและรายละเอียด ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ (Computer) โดยใช้โปรแกรม SPSS (Statistical Package for Social Sciences)
2. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับส่วนตัวนักศึกษาตามตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพทางครอบครัว วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ
3. ส่วนข้อมูลความต้องการของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกล เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มโดยการแจกแจงความถี่หาค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.1.1 ค่าเฉลี่ย (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 77)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
N	แทน	จำนวนคะแนนทั้งหมด

1.1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 77)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนยกกำลังสอง
$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
N	แทน	จำนวนคะแนนทั้งหมด

2. สถิติที่ใช้สำหรับตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หากความเชื่อมั่นโดยนำแบบสอบถามมาหาค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นแอลฟา (α) ของครอนบาค (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 170)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
k	แทน	จำนวนข้อคำถามทั้งหมด
$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนจากแบบสอบถามแต่ละข้อยกกำลังสอง
S_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนจากแบบสอบถามทั้งหมด

3. สถิติทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของ 2 กลุ่มที่เป็นอิสระกัน โดยใช้สถิติ t - test เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1 และข้อ 3 โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 86)

$$t = \frac{\overline{X}_1 - \overline{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
$\overline{X}_1, \overline{X}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2
S_1^2, S_2^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
n_1, n_2	แทน	จำนวนคนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

3.2 ทดสอบสมมติฐานความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมากกว่าสองกลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2 และข้อ 3 โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 95)

$$F = \frac{MS_h}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน F - distribution

MS_b แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม (Mean Square between group)

MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม (Mean Square Within group)

และในการวิเคราะห์ความแปรปรวนหากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีของนิวแมนคูลส์ (Newman Keuls Method) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 113)

$$W = q(\infty : r_1, df_2) \sqrt{\frac{MS_E}{\tilde{N}}}$$

เมื่อ W แทน ค่าวิกฤติของ Newman Keuls

q แทน ค่าที่เปิดได้จากตาราง Studentized Range Statistic

MS_E แทน ค่าความคลาดเคลื่อนของความแปรปรวนที่ได้จากตารางวิเคราะห์ความแปรปรวน

$\tilde{N}$ แทน Harmonic Mean ของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าที่พิจารณาใน t - distribution
F	แทน	ค่าที่พิจารณาใน F - distribution
SS	แทน	ผลบวกของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean Square)
.df	แทน	ชั้นของความอิสระ (Degrees of freedom)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในการศึกษาความต้องการของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มในเขตศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

1.00 – 1.80	หมายถึง	มีความต้องการในระดับน้อยที่สุด
1.81 – 2.60	หมายถึง	มีความต้องการในระดับน้อย
2.61 – 3.40	หมายถึง	มีความต้องการในระดับปานกลาง
3.41 – 4.20	หมายถึง	มีความต้องการในระดับมาก
4.21 – 5.00	หมายถึง	มีความต้องการในระดับมากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ผลการวิเคราะห์ระดับความต้องการของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3
3. ผลการเปรียบเทียบความต้องการของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 ตามตัวแปรเพศ อายุ และสถานภาพการสมรส
4. สรุปผลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย วิธีเรียนทางไกลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

เป็นการวิเคราะห์หาจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ และสถานภาพการสมรส ผลดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา

สถานภาพของนักศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	161	38.42
1.2 หญิง	258	61.58
รวม	419	100.00
2. อายุ		
2.1 15 - 20 ปี	197	47.01
2.2 21 - 25 ปี	153	36.52
2.3 26 ปีขึ้นไป	69	16.47
รวม	419	100.00

ตาราง 2 (ต่อ)

สถานภาพของนักศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
3. สถานภาพการสมรส		
3.1 โสด	373	89.02
3.2 สมรส	46	10.98
รวม	419	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่า นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลส่วนมากเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 61.58 ในด้านอายุ พบว่านักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลมีอายุ 15 – 20 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.01 ส่วนสถานภาพการสมรสของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลส่วนมากเป็นโสด คิดเป็นร้อยละ 89.02

**ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความต้องการของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
วิธีเรียนทางไกลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
กรุงเทพมหานคร 3**

ในการศึกษาระดับความต้องการของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 ผู้วิจัยได้คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐานความต้องการแยกเป็นรายด้าน และรายข้อในแต่ละด้าน โดยศึกษาทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย ผลดังแสดงในตาราง 3 – 6

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม โดยรวมทุกด้าน และรายด้าน

การปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ
1. ด้านการแนะแนว	4.13	0.53	มาก
2. ด้านกิจกรรมพบกลุ่ม	3.87	0.55	มาก
3. ด้านการวัดและประเมินผล	4.01	0.55	มาก
รวม	4.01	0.47	มาก

จากตาราง 3 แสดงว่า นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลมีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านการแนะแนว ด้านกิจกรรมพบกลุ่ม และด้านการวัดและประเมินผล ก็ปรากฏผลเช่นเดียวกัน คือมีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกด้าน

จากตาราง 4 แสดงว่า นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลมีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มด้านการแนะแนวโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลมีระดับความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มด้านการแนะแนว เรื่องให้คำปรึกษาขั้นตอนการยื่นคำร้องขอจบการศึกษา และแนะนำการจัดทำแผนการพบกลุ่มด้วยความตั้งใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.29$, 4.21 ตามลำดับ) ส่วนความต้องการเกี่ยวกับเรื่องอื่น ๆ ในด้านการแนะแนวอยู่ในระดับมาก

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษา
ตอนปลายวิธีเรียนทางไกลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม ด้านกิจกรรมพบกลุ่ม
เป็นรายชื่อ

การปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ
ด้านกิจกรรมพบกลุ่ม			
13. ให้นักศึกษาจัดกิจกรรมตามแผนการพบกลุ่ม อย่างต่อเนื่อง.....	3.92	0.88	มาก
14. ช่วยนักศึกษาวางแผนจัดกิจกรรมแก้ปัญหา การเรียนอย่างสม่ำเสมอ.....	4.01	0.87	มาก
15. แบ่งกลุ่มอภิปรายปัญหาจากประเด็นในบทเรียน อย่างสม่ำเสมอ.....	3.63	0.96	มาก
16. อธิบายเนื้อหาที่ยากให้มากที่สุด.....	4.07	0.98	มาก
17. อธิบายเพิ่มเติมหลังจากการสรุปอภิปรายภายในกลุ่ม	3.81	0.90	มาก
18. เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นได้อย่าง อิสระ.....	3.97	0.84	มาก
19. ให้นักศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตตาม แผนการพบกลุ่ม.....	3.80	0.88	มาก
20. เสนอแนะโครงการต่าง ๆ ให้นักศึกษาเลือกในการ ทำกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต.....	3.85	0.87	มาก
21. แบ่งกลุ่มการเขียนโครงการตามความสนใจของ นักศึกษา.....	3.65	0.91	มาก
22. อธิบายการเขียนโครงการด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมประเพณี.....	3.53	0.93	มาก
23. อธิบายการเขียนโครงการด้านพัฒนาชุมชนและ สังคม.....	3.69	0.88	มาก
24. ชี้แจงขั้นตอนในการทำโครงการให้เข้าใจก่อน การปฏิบัติ.....	4.09	0.89	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

การปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ
25. ช่วยเหลือนักศึกษาระหว่างปฏิบัติงานทำโครงการ อย่างต่อเนื่อง.....	3.89	0.92	มาก
26. เปิดโอกาสให้นักศึกษาแต่ละคนได้มีส่วนร่วมใน การทำกิจกรรม.....	4.26	0.75	มากที่สุด
27. ส่งเสริมให้จัดกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา.....	3.83	0.91	มาก
28. ส่งเสริมให้จัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต เกี่ยวกับการพัฒนาสาธารณประโยชน์.....	3.78	0.94	มาก
29. ติดตามหน่วยกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับ นักศึกษาจนครบ.....	4.03	0.91	มาก
รวม	3.87	0.55	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลมีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม ด้านกิจกรรมพบกลุ่มโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลมีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม ด้านกิจกรรมพบกลุ่ม เรื่องเปิดโอกาสให้นักศึกษาแต่ละคนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.26$) ส่วนความต้องการเกี่ยวกับเรื่องอื่นๆด้านกิจกรรมพบกลุ่มอยู่ในระดับมาก

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้อการของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษา
ตอนปลายวิธีเรียนทางไกลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม ด้านการวัดและ
ประเมินผล เป็นรายชื่อ

การปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ
ด้านการวัดและประเมินผล			
30.ชี้แจงเกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินผลให้กับ นักศึกษา.....	4.21	0.81	มากที่สุด
31.ชี้แจงเกี่ยวกับเกณฑ์การประเมินผลวิชาภาษาไทย และวิทยาศาสตร์.....	4.08	0.91	มาก
32.ชี้แจงระเบียบการวัดและประเมินผลระหว่าง ภาคเรียนให้กับนักศึกษาทุกคน.....	4.16	0.82	มาก
33.ชี้แจงเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การทํานันทิกสะสม ผลงานพอร์ตโฟลิโอในแต่ละวิชาที่เรียน.....	4.39	0.81	มากที่สุด
34.ชี้แจงเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการทําคอร์งาน การเรียนแผน ข ของแต่ละวิชาที่เรียน.....	3.77	0.97	มาก
35.ตรวจผลงานจากแบบฝึกหัด รายงาน อย่าง สม่ำเสมอ.....	3.82	0.90	มาก
36.มีคณะกรรมการประเมินผลกิจกรรมพัฒนาคุณภาพ ชีวิตทุกโครงการ.....	3.80	0.85	มาก
37.ให้คะแนนกิจกรรมระหว่างภาคเรียนตาม หลักเกณฑ์.....	4.17	0.81	มาก
38.ประเมินผลการเรียนระหว่างภาคของแต่ละวิชา อย่างสม่ำเสมอ.....	4.12	0.78	มาก
39.ประเมินผลสอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหาใน แต่ละวิชาและกิจกรรม.....	3.94	0.79	มาก
40.มีแนวประเมินผลชัดเจนต่อการปฏิบัติ.....	3.91	0.89	มาก
41.บันทึกหลักฐานการประเมินผลอย่างถูกต้อง ชัดเจน.....	4.08	0.87	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

การปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความต้องการ
42. นำผลการประเมินแต่ละครั้งมาปรับปรุงการเรียน....	4.01	0.87	มาก
43. แจ้งผลการประเมินระหว่างภาคเรียนให้นักศึกษาทราบสม่ำเสมอ.....	4.16	0.83	มาก
44. แจ้งให้ทราบถึงจำนวนหน่วยกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตในการพบกลุ่มแต่ละครั้ง.....	4.12	0.84	มาก
45. แจ้งให้ทราบถึงการมีสิทธิ์ในการเข้าสอบปลายภาคเรียน.....	4.40	0.82	มากที่สุด
รวม	4.07	0.55	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่า นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลมีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลมีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม ด้านการวัดและประเมินผล เรื่องแจ้งให้ทราบถึงการมีสิทธิ์ในการเข้าสอบปลายภาคเรียน ซึ่งแจ้งเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การทำบันทึกสะสมผลงานพอร์ตโฟลิโอในแต่ละวิชาที่เรียน และเรื่องชี้แจงเกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินผลให้กับนักศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.40, 4.39$ และ 4.21 ตามลำดับ) ส่วนความต้องการเกี่ยวกับเรื่องอื่นๆ ในด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความต้องการของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกล เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน กรุงเทพมหานคร 3

3.1 เปรียบเทียบตามเพศ ซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 “นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลที่มีเพศต่างกัน มีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มแตกต่างกัน” โดยใช้ค่าสถิติ t ดังผลแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ความเปี่ยงเบนมาตรฐานและความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม โดยรวมทุกด้าน และรายด้าน ระหว่างนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลที่มีเพศแตกต่างกัน

ความต้องการ	ชาย n = 161		หญิง n = 258		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านการแนะแนว	4.14	0.53	4.12	0.54	0.46
2. ด้านกิจกรรมพบกลุ่ม	3.88	0.54	3.86	0.56	0.39
3. ด้านการวัดและประเมินผล	4.05	0.52	4.09	0.57	-0.66
รวม	4.01	0.45	4.01	0.48	0.04

จากตาราง 7 แสดงว่า นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกล เพศชายและเพศหญิง มีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มโดยรวมทุกด้าน และแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1 ที่ตั้งไว้

3.2 เปรียบเทียบตามอายุ ซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 2 “นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มแตกต่างกัน” โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบหนึ่งองค์ประกอบ จึงผลแสดงในตาราง 8 - 11

ตาราง 8 คะแนนเฉลี่ย ความเป็ยงเบนมาตรฐานและความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกล โดยรวมทุกด้าน และรายด้าน จำแนกตามอายุ

ความต้องการ	15 - 20 ปี n = 197		21 - 25 ปี n = 153		26 ปีขึ้นไป n = 69	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านการแนะแนว	3.95	0.53	4.45	0.33	3.92	0.57
2. ด้านกิจกรรมพบกลุ่ม	3.84	0.54	3.93	0.58	3.83	0.52
3. ด้านการวัดและประเมินผล	4.09	0.56	4.09	0.55	3.99	0.53
รวม	3.96	0.49	4.12	0.43	3.91	0.49

จากตาราง 8 แสดงว่า นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลที่มี อายุ 21 - 25 ปี มีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มโดยรวมทุกด้านมากกว่านักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลที่มี อายุ 15 - 20 ปีและ อายุ 26 ปีขึ้นไป ($\bar{X} = 4.12, 3.96, 3.91$ ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลที่มี อายุ 21 - 25 ปี มีความต้องการเกี่ยวกับด้านการแนะแนว ด้านกิจกรรมพบกลุ่ม มากกว่านักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลที่มีอายุ 15 - 20 ปี และอายุ 26 ปีขึ้นไป และเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2 ดังกล่าวผู้วิจัยจึงทำการทดสอบโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบหนึ่งองค์ประกอบ ดังแสดงผลในตาราง 9

ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่
ของครูประจำกลุ่ม โดยรวมทุกด้านและรายด้าน จำแนกตามอายุ

ข้อ	ความต้องการ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1.	ด้านการแนะแนว	ระหว่างกลุ่ม	2	25.1339	12.5670	55.47*
		ภายในกลุ่ม	416	94.2418	0.2265	
		รวม	418	119.3757		
2.	ด้านกิจกรรมพบกลุ่ม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.7653	0.3827	1.27
		ภายในกลุ่ม	416	125.6156	0.3020	
		รวม	418	126.3816		
3.	ด้านการวัดและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	0.5301	0.2651	0.87
		ภายในกลุ่ม	416	126.3091	0.3036	
		รวม	418	126.8392		
	รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	3.2248	1.6124	7.47*
		ภายในกลุ่ม	416	89.8214	0.2159	
		รวม	418	93.0462		

จากตาราง 9 แสดงว่านักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม โดยรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2 ที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการแนะแนวนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลมีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลมีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 10 เปรียบเทียบความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกล ด้านการแนะแนว จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่

อายุ	$\bar{X}$	26 ปีขึ้นไป	15 - 20 ปี	21 - 25 ปี
		3.92	3.95	4.45
26 ปีขึ้นไป	3.92	-	0.03	0.53*
15 - 20 ปี	3.95	-	-	0.50*
21 - 25 ปี	4.45	-	-	-

จากตาราง 10 แสดงว่านักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลที่มีอายุ 21 - 25 ปี มีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม ด้านการแนะแนว แตกต่างจากนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลที่มีอายุ 26 ปีขึ้นไป และอายุ 15 - 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอื่น

ตาราง 11 เปรียบเทียบความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มของนักศึกษา
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรวมทุกด้าน จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่

อายุ	$\bar{X}$	26 ปีขึ้นไป	15 - 20 ปี	21 - 25 ปี
		3.91	3.96	4.12
26 ปีขึ้นไป	3.91	-	0.05	0.21*
15 - 20 ปี	3.96	-	-	0.16*
21 - 25 ปี	4.12	-	-	-

จากตาราง 11 แสดงว่านักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลที่มีอายุ 21 - 25 ปี มีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มโดยรวมทุกด้านแตกต่างจากนักศึกษาที่มีอายุ 26 ปีขึ้นไปและอายุ 15 - 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอื่น

3.3 เปรียบเทียบตามสถานภาพการสมรส ซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 “นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลที่มีสถานภาพการสมรสต่างกันมีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มแตกต่างกัน” โดยใช้ค่าสถิติ t ดังผลแสดงในตาราง 12

ตาราง 12 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม โดยรวมทุกด้าน และรายด้าน ระหว่างนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลที่มีสถานภาพการสมรส แตกต่างกัน

ความต้องการ	โสด n = 373		สมรส n = 46		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านการแนะแนว	4.14	0.53	3.99	0.53	1.71
2. ด้านกิจกรรมพบกลุ่ม	3.87	0.56	3.84	0.49	0.37
3. ด้านการวัดและประเมินผล	4.08	0.56	4.02	0.42	0.74
รวม	4.02	0.48	3.95	0.40	0.93

จากตาราง 12 แสดงว่า นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกล ที่มีสถานภาพการสมรสแตกต่างกันคือ โสดและสมรส มีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มโดยรวมทุกด้าน และแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3

**ตอนที่ 4 ผลสรุปข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มในด้านการ
แนะแนว ด้านกิจกรรมพบบกลุ่ม ด้านการวัดและประเมินผล ของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
วิธีเรียนทางไกล**

ข้อเสนอแนะอื่นๆ ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มในด้านการแนะแนว ด้าน
กิจกรรมพบบกลุ่ม ด้านการวัดและประเมินผล ของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกล
กลุ่มตัวอย่าง 419 คน จากคำถามตอนท้ายแบบสอบถามที่มีผู้ตอบแบบสอบถามนี้ จำนวน 177 คน
ซึ่งนำมาคำนวณหาค่าร้อยละ ดังผลแสดงในตาราง 13

ตาราง 13 จำนวนและร้อยละของข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม
ในด้านการแนะแนว ด้านกิจกรรมพบบกลุ่ม ด้านการวัดและประเมินผล ของนักศึกษาระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกล

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการแนะแนว		
1. ควรแนะแนวการศึกษาต่อให้มากกว่าเดิม	87	49.14
2. ครูควรเน้นข้อความสำคัญในเนื้อหาที่สอนและแนะนำวิธี เรียน วิธีค้นคว้าที่ได้ประโยชน์สูงสุด	10	5.65
3. ควรให้มีการจัดหาผู้เชี่ยวชาญด้านการแนะแนวมาให้ คำแนะนำ	3	1.69
4. ควรให้มีการจัดปฐมนิเทศนักศึกษาทุกปี	3	1.69
5. ควรบอกล่วงหน้าก่อนมีกิจกรรมต่างๆ 2 อาทิตย์	2	1.13
ด้านกิจกรรมพบบกลุ่ม		
1. ครูประจำกลุ่มควรช่วยเหลือนักศึกษาในการทำกิจกรรม พบบกลุ่มให้มากกว่านี้	14	7.91
2. ควรลดกิจกรรมพบบกลุ่มที่ไม่จำเป็นให้น้อยลง	13	7.34
3. การพบบกลุ่มควรเริ่มตั้งแต่ในห้องเรียน โดยให้มีการอธิบาย เกี่ยวกับสื่อที่เกิดขึ้นในปัจจุบันให้มากกว่านี้ หลังจากนั้น จึงพบบกลุ่มทั้งโรงเรียน	11	6.21

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
4. ควรจัดให้มีการพบกลุ่มหรือกิจกรรมเพื่อสาธารณะประโยชน์ให้มากขึ้น	11	6.21
5. นักศึกษาทุกคนควรได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อฝึกการกล้าแสดงออก	8	4.52
6. ครูควรเช็กชื่อนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง	6	3.29
7. ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นและหาแนวข้อสอบเก่าๆ มาศึกษา	4	2.26
8. ควรจัดให้มีการพบกลุ่ม 1 เดือน 1 ครั้ง	2	1.13
9. ควรจัดกิจกรรมกลุ่มอย่างประหยัดและได้ความรู้มาก	2	1.13
10. ครูประจำกลุ่มควรอธิบายสรุปเป็นรายวิชาเพิ่มเติมหลังการพบกลุ่ม	2	1.13
11. ครูประจำกลุ่มควรให้นักศึกษามีอิสระในการเลือกทำกิจกรรม	1	0.56
12. ควรจัดให้มีการพบกลุ่มก่อนเปิดภาคเรียน	1	0.56
13. ควรให้มีการจัดกิจกรรมพบกลุ่มของนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	1	0.56
ด้านการวัดและประเมินผล		
1. ครูควรอธิบายวิธีการวัดและประเมินผลให้มากขึ้น	35	19.27
2. ควรมีการวัดและประเมินผลให้บ่อย ๆ	20	11.30
3. ครูประจำกลุ่มควรแจ้งผลการประเมินระหว่างภาคให้นักศึกษาทราบล่วงหน้าก่อนสอบปลายภาคเรียน	16	9.03
4. ควรประเมินผลตามความเป็นจริงให้มากที่สุด	12	6.78
5. ควรนำคะแนนจากการทำงานและกิจกรรมต่างๆ มารวมกับผลสอบปลายภาค	3	1.69
6. ควรมีเกณฑ์การประเมินที่มีมาตรฐาน	3	1.69

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
7. ควรประเมินตามผลงานของนักศึกษา	2	1.13
8. คะแนนระหว่างภาคควรจะมากกว่า 40 เพราะจะเป็น คะแนนช่วยในการสอบปลายภาค	1	0.56

จากตาราง 13 แสดงว่า นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกล มีข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม ด้านการแนะแนวในเรื่อง ควรมีการแนะแนวศึกษาต่อให้มากกว่าเดิมมากที่สุด (ร้อยละ 49.14) รองลงมาคือ ครูควรเน้นข้อความสำคัญในเนื้อหาที่สอนและแนะนำวิธีเรียน วิธีค้นคว้าที่ได้ประโยชน์สูงสุด (ร้อยละ 5.65) สำหรับด้านกิจกรรม พบกลุ่มนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลมีข้อเสนอแนะว่าครูประจำกลุ่มควรช่วยเหลือนักศึกษาในการทำกิจกรรมพบกลุ่มให้มากกว่านี้ (ร้อยละ 7.91) รองลงมาคือ ครูประจำกลุ่มควรลดกิจกรรมพบกลุ่มที่ไม่จำเป็นให้น้อยลง (ร้อยละ 7.34) และด้านการวัดและประเมินผล นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลมีข้อเสนอแนะว่า ครูควรอธิบายวิธีการวัดและประเมินผลให้มากขึ้น (ร้อยละ 19.27) รองลงมาคือ ควรมีการวัดและประเมินผลให้บ่อย ๆ (ร้อยละ 11.30)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความต้องการของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 ผู้วิจัยได้สรุปผลของการวิจัย ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความต้องการของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านการแนะแนว ด้านกิจกรรมพบกลุ่ม ด้านการวัดและประเมินผล
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความต้องการของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 ทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ และสถานภาพการสมรสของนักศึกษา
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการแนะแนว ด้านกิจกรรมพบกลุ่ม ด้านการวัดและประเมินผล

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ทำให้ทราบถึงความต้องการการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการกำหนดการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม และเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับฝึกอบรมครูประจำกลุ่มของกรมการศึกษานอกโรงเรียนอีกด้วย

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลที่มีเพศต่างกันมีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มแตกต่างกัน
2. นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลที่มีอายุต่างกันมีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มแตกต่าง
3. นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลที่มีสถานภาพการสมรสต่างกันมีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มแตกต่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ลงทะเบียนเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน พุทธศักราช 2530 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 กับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 รับผิดชอบ 11 เขต ได้แก่ พระโขนง คลองเตย สวนหลวง ประเวศ ยานนาวา ห้วยขวาง บางกะปิ บางคอแหลม ลาดพร้าว จตุจักร และเขตวัฒนา จำนวน 6,407 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 ที่ลงทะเบียนเรียนกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 โดยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Random Sampling) กำหนดความคลาดเคลื่อนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 420 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และสถานภาพการสมรส ข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่ใช้วัดความต้องการของนักศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการแนะแนว ด้านกิจกรรมพบกลุ่ม ด้านการวัดและประเมินผล ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ตามแนวของลิเคิร์ต (Likert)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended) เพื่อให้ นักศึกษาวิธีเรียนทางไกลได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติมเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม

การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเพื่อการศึกษาครั้งนี้

1. ศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม จากตำรา เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอประธานกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโทตรวจสอบและปรับแก้
3. นำแบบสอบถามที่ปรับแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาทางไกลเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหา
4. นำแบบสอบถามที่ปรับแก้ไขถูกต้องสมบูรณ์แล้ว นำไปทดลอง (Try - out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 จำนวนทั้งสิ้น 30 คน และตรวจสอบแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 170) ปรากฏว่าแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่น 0.94
5. ปรับปรุงแบบสอบถามขั้นสุดท้ายก่อนนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 และหัวหน้ากลุ่มทางไกลที่จัดกิจกรรมพบกลุ่มให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล และนัดหมายนักศึกษา

ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทำการชี้แจงจุดมุ่งหมายในการวิจัย และตอบแบบสอบถาม ณ สถานที่นัดพบกลุ่ม ภายในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540

2. ผู้วิจัยประสานงานกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร และหัวหน้ากลุ่มทางไกล เพื่อสุ่มกลุ่มตัวอย่างและนัดหมายวันเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ 2541 แจกแบบสอบถามทั้งสิ้นจำนวน 420 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 419 ฉบับ ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99.76

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามจากครูประจำกลุ่มและนักศึกษาแล้ว ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนและรายละเอียด ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับ นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม SPSS (Statistical Package for Social Sciences)
2. ข้อมูลที่เกี่ยวกับส่วนตัวนักศึกษาตามตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ
3. ส่วนข้อมูลความต้องการของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกล เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
4. วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) ด้วย F - test ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2 และทำการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของนิวแมน กูลส์ (Newman - Keuls test) ในกรณีที่ค่าเอฟแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและทดสอบค่าที (t - test) ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1 และข้อ 3

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย พบดังนี้

1. นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลมีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มโดยรวม และจำแนกเป็นรายด้านทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการแนะแนว ด้านกิจกรรมพบกุ่ม และด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก

1.1 นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลมีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มด้านการแนะแนวโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลมีระดับความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มด้านการแนะแนว เรื่องให้คำปรึกษาขั้นตอนการยื่นคำร้องขอจบการศึกษา และแนะนำการจัดทำแผนการพบกุ่มด้วยความตั้งใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.29, 4.21$) ส่วนความต้องการเกี่ยวกับเรื่องอื่น ๆ ด้านการแนะแนวอยู่ในระดับมาก

1.2 นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลมีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม ด้านกิจกรรมพบกุ่มโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลมีระดับความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม ด้านกิจกรรมพบกุ่มเรื่อง เปิดโอกาสให้นักศึกษาแต่ละคนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.26$) ส่วนความต้องการเกี่ยวกับเรื่องอื่นๆ ด้านกิจกรรมพบกุ่มอยู่ในระดับมาก

1.3 นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลมีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลมีระดับความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม ด้านการวัดและประเมินผล เรื่อง แจ้งให้ทราบถึงการมีสิทธิ์ในการเข้าสอบปลายภาคเรียน ซึ่งแจ้งเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การทำบันทึกสะสมผลงานพอร์ตโฟลิโอในแต่ละวิชาที่เรียน และเรื่องชี้แจงเกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินผลให้กับนักศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.40, 4.39$ และ 4.21 ตามลำดับ) ส่วนความต้องการเกี่ยวกับเรื่องอื่น ๆ ด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบความต้องการของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกล เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 ทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามเพศ อายุ และสถานภาพการสมรส

2.1 นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกล เพศชายและเพศหญิง มีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มโดยรวมทุกด้าน และแต่ละด้านแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 1

2.2 นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลที่มีอายุต่างกันมีความ ต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม โดยรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2 และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ด้านการแนะ แนวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ โดยพบว่านักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลที่มีอายุ 21 - 25 ปี มีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม ด้านการแนะแนวแตกต่างจากนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลที่มีอายุ 15 - 20 ปี และอายุ 26 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอื่น

2.3 นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลที่มีสถานภาพการสมรส แตกต่างกันคือโสดและสมรส มีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มโดยรวม ทุกด้าน และแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3

3. นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกล มีข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติ หน้าที่ของครูประจำกลุ่ม ด้านการแนะแนวในเรื่อง ควรมีการแนะแนวการศึกษาต่อให้มากกว่าเดิม คิดเป็นร้อยละ 49.14 ด้านกิจกรรมพบกลุ่มนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลมี ข้อเสนอแนะว่าครูประจำกลุ่มควรช่วยในการทำกิจกรรมมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 7.91 และด้านการ วัดและประเมินผล นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลมีข้อเสนอแนะว่า ครูควร อธิบายวิธีการวัดและประเมินผลให้มากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 19.27

อภิปรายผล

1. นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกล มีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มโดยรวมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการแนะแนว ด้านกิจกรรมพบกลุ่ม ด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะนักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมน้อย เนื่องจากในการพบกลุ่มแต่ละครั้งจะใช้ครูเป็นศูนย์กลาง กำหนดประเด็นเนื้อหาของการพบกลุ่ม การประเมินผลระหว่างภาคเรียนไม่สอดคล้องกับหลักการวัดและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิรศักดิ์ โรจนเสน (2539 : 81) พบว่านักศึกษาทางไกลมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่มด้านความรับผิดชอบในหน้าที่ ด้านความเข้าใจตนเอง ด้านทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่มมีส่วนทำให้การพบกลุ่มแต่ละครั้งประสบความสำเร็จ ครูประจำกลุ่มซึ่งเป็นผู้ประสานงานวางแผนและจัดตารางการเรียนการสอนในกลุ่มของตนเองทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและแนะแนวการเรียน รวมถึงการประเมินผลในหมวดวิชาที่ตนเองมีความถนัด (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2540 : 37)

1.1 นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลมีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มด้านการแนะแนวโดยรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) โดยเฉพาะเรื่องให้คำปรึกษาขั้นตอนการยื่นคำร้องขอจบการศึกษา นักศึกษามีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.29$) เป็นเพราะนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลทุกคน ต่างมีความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับความเชื่อของนักจิตวิทยากลุ่มมนุษยนิยม เกี่ยวกับจิตวิทยาการเรียนรู้ คือผู้เรียนจะต้องมีความรู้สึกรู้เข้าใจและความเจริญงอกงามในสิ่งที่เรียนรู้ และการศึกษาวิธีเรียนทางไกลนั้น นักศึกษาต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยอาศัยสื่อเป็นหลักเช่น แบบเรียน ฟังเทปเสียง ดูรายการโทรทัศน์ เป็นต้น และต้องทำความเข้าใจกับสื่อเหล่านั้นด้วยตัวของนักศึกษาเอง ดังนั้นครูประจำกลุ่มจึงต้องแนะนำวิธีการเรียนรวมทั้งขั้นตอนต่าง ๆ และการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งวิทยาการต่าง ๆ ตลอดเวลา และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 นั้นจะเป็นแหล่งรวมข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับบริการสื่อการศึกษา และสิ่งจำเป็นที่ใช้ในการดำเนินงานการศึกษา (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2537 : 39 ค)

1.2 นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลมีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มด้านกิจกรรมการพบกลุ่มโดยรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อก็ปรากฏผลเช่นเดียวกัน ยกเว้นเรื่องเปิดโอกาสให้นักศึกษาแต่ละคนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.26$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการชี้แจงขั้นตอนในการทำโครงการให้เข้าใจก่อนการปฏิบัตินั้นจะทำให้ นักศึกษาสามารถทำงาน

ด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เรื่องการเปิดโอกาสให้นักศึกษาแต่ละคนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ นั้นเป็น เพราะว่าการจัดกิจกรรมพบกลุ่มแต่ละด้านมีจุดประสงค์เพื่อต้องการให้นักศึกษามีโอกาสใช้กระบวนการกลุ่มแลกเปลี่ยน ความรู้ประสบการณ์โดยฝึกทักษะความมีเหตุผลคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและสังคมเกิดความรู้สึกผูกพันเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและสังคมที่ตนอาศัยอยู่อย่าง แน่นแฟ้นและมีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและชุมชนนั้น ๆ ดังนั้นครูประจำกลุ่มควรให้คำแนะนำและอธิบายวิธีการเขียนโครงการให้มากขึ้นกว่าเดิมซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธีรภัทร์ สุวรรณชาติ (2537 : 119) พบว่าปัญหาของครูประจำกลุ่มเกี่ยวกับกิจกรรมการพบกลุ่มคือ ครูประจำกลุ่มไม่ได้ส่งเสริมกิจกรรมแนวคิดเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตร่วมกับชุมชน ไม่ได้นำเอาปัญหาชุมชนมาร่วมแก้ปัญหา ไม่ส่งเสริมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชน และไม่ได้มอบหมายให้นักศึกษาติดตามปัญหาของชุมชนและสังคม ด้วยเหตุนี้จึงทำให้นักศึกษามองไม่เห็นแนวทางในการจัดทำกิจกรรมกลุ่มด้านเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

1.3 นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลมีระดับความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มด้านการวัดและประเมินผลโดยรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) โดยเฉพาะเรื่องแจ้งให้ทราบถึงการมีสิทธิ์ในการเข้าสอบปลายภาคเรียน ซึ่งแจ้งเกี่ยวกับเกณฑ์การทำบันทึกสะสมผลงานพอร์ตโฟลิโอในแต่ละวิชาที่เรียน และชี้แจงเกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินผลให้กับนักศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.40, 4.39$ และ 4.21 ตามลำดับ) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษาต้องการทราบถึงสิทธิ์ในการเข้าสอบในการสอบปลายภาคเรียน เพื่อให้นักศึกษาจะได้เตรียมตัวสอบและวางแผนในการที่จะลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนต่อไป และต้องการทราบเกี่ยวกับเกณฑ์การทำบันทึกสะสมผลงานพอร์ตโฟลิโอในแต่ละวิชาที่เรียน เพื่อให้นักศึกษาจะได้นำไปให้ปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามขั้นตอนและจะต้องนำเสนอส่งครูประจำกลุ่มเพื่อประเมินผลตามเกณฑ์ที่ทางกรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนดของทุกภาคเรียนที่นักศึกษาได้ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนนั้น ซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขในการสอบปลายภาคเรียน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2540 : 46 - 48) ได้อย่างถูกต้อง

2. เปรียบเทียบความต้องการของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มในเขตศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 ทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ และสถานภาพการสมรสของนักศึกษา

2.1 นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกล เพศชายและเพศหญิงมีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มโดยรวมทุกด้านและแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า

ทั้งนักศึกษาเพศชายและเพศหญิงที่ลงทะเบียนเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย วิธีเรียนทางไกลนั้นมีสิทธิเสรีภาพทางสังคมเท่าเทียมกัน ต้องพบครูประจำกลุ่มเป็นประจำทุกสัปดาห์ ๆ ละ 1 ครั้ง ๆ ละ 3 ชั่วโมง เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังได้มีการทำกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตร่วมกันอีกเช่น กิจกรรมพัฒนาชุมชนรูปแบบต่างๆ กีฬา และกิจกรรมกีฬาที่กรมการศึกษาออกโรงเรียนกำหนดในแผนงานหรือโครงการ เป็นต้น จึงทำให้ทั้งนักศึกษาเพศชายและเพศหญิงได้พบเห็นด้านกิจกรรมการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุบล ทัศนโกวิท (2531 : 57) ที่ศึกษาเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับการพบกลุ่มของนักศึกษาผู้ใหญ่ พบว่านักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับการพบกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลที่มีอายุต่างกันมีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม โดยรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2 ที่ตั้งไว้ ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าคนที่มีวัยต่างกันจะมีบุคลิกภาพ ทัศนคติ ความต้องการ และประสบการณ์แตกต่างกัน (Kidd, 1973 : 292 - 293)

เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ด้านการแนะแนวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลที่มีอายุ 21 - 25 ปี มีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม ด้านการแนะแนว มากกว่านักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลที่มีอายุ 15 - 20 ปี และอายุ 26 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษามีอายุ 21 - 25 ปีเป็นวัยที่อยู่ในช่วงของวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ซึ่งเป็นวัยที่เริ่มได้รับการยอมรับว่ามีความเป็นผู้ใหญ่เต็มตัวมากขึ้น เป็นวัยที่กำลังทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ ชอบเข้าสังคม และเริ่มจะมีส่วนให้ความช่วยเหลือแก่สังคมมากขึ้น (สุวรรณ วัฒนวงศ์, 2538 : 26 - 27 ; อ้างอิงมาจาก Lovell, 1980 : 14 - 18) อุ้นดา นพคุณ (2527 : 42) ได้กล่าวว่าเป็นวัยกำลังอยู่ในระยะของการเจริญเติบโตทั้งทางร่างกาย สติปัญญา สังคมและจิตใจ เป็นวัยที่สามารถมองไปข้างหน้าสู่ออนาคตได้เต็มที่ เพราะไม่ได้ปกหลักหรือวางรากฐานชีวิตไว้มากนัก เป็นระยะเวลาของการเลือกสรร การปรับตัวกับสภาพแวดล้อม และการพัฒนาบุคลิกภาพทั้งหมด เพื่อจะเตรียมรับบทบาททางสังคมต่อไป ดังนั้นทำให้นักศึกษาที่มีอายุระหว่าง 21 - 25 ปี มีความต้องการด้านการแนะแนวโดยส่วนรวมมากกว่านักศึกษาที่มีอายุ 15 - 20 ปี และอายุ 26 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้มาจากเหตุผลที่ได้กล่าวมาแล้ว

2.3 นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกล ที่มีสถานภาพการสมรสโสดและสมรส มีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มโดยรวมทุกด้าน และแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3 ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานภาพทางครอบครัวไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อการศึกษาทางไกล เพราะการเรียนการสอนทางไกลจะใช้วิธีการสอนหลากหลาย ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกเป็นอิสระมากขึ้น (More Independent) ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยความสะดวกสบายใจในช่วงเวลาที่ตนมีเวลาว่าง เป็นไปตามความสะดวกของผู้เรียน เป็นการเรียนตามความสามารถของตนเอง (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2538 : 152)

3. นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม ด้านการแนะแนวส่วนใหญ่เห็นว่าควรมีการแนะแนวการศึกษาต่อให้มากกว่าเดิม ด้านกิจกรรมพบกลุ่มนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลมีข้อเสนอแนะว่าครูประจำกลุ่มควรช่วยในการทำกิจกรรมมากขึ้น ด้านการวัดและประเมินผล ครูควรอธิบายวิธีการวัดและประเมินผลมากขึ้น การประเมินผลควรมีการวัดและประเมินผลบ่อย ๆ และควรบอกล่วงหน้าจากข้อเสนอแนะของนักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า การจัดกิจกรรมการพบกลุ่มของกรมการศึกษานอกโรงเรียนควรนำข้อเสนอแนะดังกล่าวไปพิจารณา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรลธิ สุวัฒน์เมจิณทร์ (2540 : 108) พบว่าการตั้งเกณฑ์เรื่องการมาพบกลุ่มของนักศึกษาไม่ต่ำกว่า 80% ทำให้ไม่เอื้อต่อการมาพบกลุ่มของนักศึกษา ทั้งนี้เนื่องมาจากนักศึกษาที่เรียนวิธีเรียนทางไกลของกรมการศึกษานอกโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นผู้มีงานประจำ มาพบกลุ่มในวันหยุดเสาร์ - อาทิตย์ บางคนต้องทำงานเป็นช่วงเวลา 8 ชั่วโมง หมุนเวียนในแต่ละวัน ต้องทำงานล่วงเวลา เนื่องจากปัญหาค่าครองชีพที่ปรับตัวสูงขึ้นตามสภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน จึงทำให้นักศึกษาไม่สามารถ หยุดงานได้ไม่ว่าจะเป็นวันเสาร์หรือวันอาทิตย์ จึงขาดการพบกลุ่มบ่อยครั้ง มีผลกระทบต่อคุณภาพในด้านการมาพบกลุ่มของนักศึกษาและผลการวิจัยของสมนึก ธาตุทอง (2532 : 90) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มและนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่มในเขตภาคกลาง พบว่าครูประจำกลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในด้านจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการพบกลุ่มว่านักศึกษาขาดการพบกลุ่มเป็นจำนวนมากต่อครั้ง เนื่องจากต้องทำงานในโรงงานโดยเฉพาะวันหยุด เพราะมีรายได้มากกว่าการทำงานในวันปกติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลมีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มทั้ง 3 ด้านคือ ด้านการแนะแนว ด้านกิจกรรมพบลุ่ม และด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมาก เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพคุณภาพในการเรียนการสอนและสนองตอบต่อความต้องการของนักศึกษา ผู้วิจัยขอเสนอแนะให้หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนในการดำเนินงานต่อไปนี้

1.1 ครูประจำกลุ่มควรมีการแนะแนวระหว่างโรงเรียนโดยเน้นเรื่องการจัดทำแผนการพบลุ่มของนักศึกษา และการให้คำปรึกษาขั้นตอนการยื่นคำร้องขอจบการศึกษา หรือเชิญเจ้าหน้าที่ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนเขตมาให้คำแนะนำ

1.2 ครูประจำกลุ่มควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาแต่ละคนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อให้นักศึกษาได้จัดกิจกรรมเหมาะสมกับความต้องการของชุมชน

1.3 ครูประจำกลุ่มควรชี้แจงเกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินผลให้นักศึกษาได้เข้าใจ

1.4 ควรติดประกาศให้ทราบถึงการมีสิทธิในการเข้าสอบปลายภาคเรียน เพื่อให้ นักศึกษาได้เตรียมตัวก่อนสอบและวางแผนที่จะลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนต่อไป

1.5 ควรจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมพบลุ่ม โดยให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม วิธีเรียนทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา

1.6 ควรจัดทำเอกสารแนวทางการจัดทำแฟ้มสะสมผลงานพอร์ตโฟลิโอ แต่ละรายวิชาซึ่งสอดคล้องกับการประเมินผลและวิธีเรียนทางไกล

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

2.1 การศึกษาความต้องการของนักศึกษาทางไกลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มในภาคอื่น ๆ หรือเขตการศึกษาอื่น ๆ

2.2 ควรศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการสอนของครูประจำกลุ่มที่มีผลกระทบต่อการเรียนของนักศึกษาทางไกล

2.3 ควรศึกษาวิธีการให้บริการแนะแนวกับนักศึกษาทางไกลในกิจกรรมพบลุ่ม

2.4 ควรศึกษาทัศนคติของนักศึกษาทางไกลที่มีต่อกิจกรรมพบลุ่ม

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- การฝึกหัดครู, กรม. ครูกับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศาสนา, 2520.
- กนกพรรณ สุวรรณพิทักษ์. สมรรถภาพที่พึงปรารถนาของครูประจำกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโดยวิธีเรียนทางไกล ตามทัศนะของผู้ดำเนินงานครูประจำกลุ่มและนักศึกษา ในจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2532. อัดสำเนา.
- กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
- การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. รายงานผลการดำเนินงานกรมการศึกษานอกโรงเรียน 2532 กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2532.
- _____. คู่มือนิเทศกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ. กรุงเทพฯ : ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา, 2533.
- _____. เกณฑ์การจัดกิจกรรมการพบกลุ่มตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ. พุทธศักราช 2534. กรุงเทพฯ : โอเดียนสแควร์, 2535 ก.
- _____. ระเบียบว่าด้วยการศึกษานอกโรงเรียนว่าด้วย การจัดการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2535 ข.
- _____. นโยบายการจัดตั้งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานครสี่มุมเมือง. กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2537 อัดสำเนา ก.
- _____. กองพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : สามเจริญพาณิชย์, 2537 ข.
- _____. นโยบายการจัดการศึกษาทางไกล โดยใช้โทรทัศน์เพื่อการศึกษาผ่านดาวเทียม. กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2537. อัดสำเนา ค.
- _____. เอกสารโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : หน่วยการศึกษา นิเทศกรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2537 ง.
- _____. คู่มือดำเนินงานตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ. กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2540.
- การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 , ศูนย์. ข้อมูลสถิติของนักศึกษาสายสามัญ ปี พ.ศ. 2540. กรุงเทพฯ : งานทะเบียนวัดผล. 2540 อัดสำเนา.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8.

กรุงเทพฯ : อรรถพลการพิมพ์, 2540.

จิรศักดิ์ โรจนเสน. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูประจำกลุ่มตามทัศนะของนักศึกษาทางไกล
ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.

ชนะ เพชรรัตน์. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ตามหลักสูตรการศึกษา
ผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ 3 - 4 โดยใช้กระบวนการสอนต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2526. อัดสำเนา.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. การศึกษาทางไกล. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2527.

เชิยศรี วิวิธสิริ. การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกโรงเรียนเทคโนโลยีทางการศึกษา.
กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535.

เทคโนโลยีทางการศึกษา, ศูนย์. คู่มือการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ
การเรียนทางไกล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2533.

ธีรภัทร์ สุวรรณชาติ. การศึกษาปัญหาการพบกลุ่มของนักศึกษาผู้ใหญ่ทางไกล ระดับมัธยม
ศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.

ทิสนา แคมมณี และคนอื่นๆ. กลุ่มสัมพันธ์ : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ เล่ม 1. กรุงเทพฯ :
บูรณาศิลป์การพิมพ์, 2522.

ธัญญาวดี ทัพกฤษณ์. ครูกับความเข้าใจและการรับรู้จุดประสงค์ของโครงการการศึกษา
ผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2522.
อัดสำเนา.

นิยม นิมิตระกุล. กระบวนการกลุ่ม. ลพบุรี : ภาควิชาจิตวิทยาและแนะแนวคณะศึกษาศาสตร์
วิทยาลัยครูเทพสตรี, 2522.

บัญญัติ คุรุพุม. ความคิดเห็นของนักศึกษาทางไกล เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพบกลุ่ม
ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2530
ในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.

- เบญจพร ใช้เทียมศิลป์. บทบาทที่คาดหวังและปฏิบัติจริงของผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบ
เบ็ดเสร็จระดับ 3 - 4 ตามทัศนะเจ้าหน้าที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริหาร
ผู้สอน และนักศึกษาผู้ใหญ่ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา.
- มนัส ภาควมิ. พฤติกรรมการสอนด้านการจูงใจและด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนของ
ครูผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2520. อัดสำเนา.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. สถิติวิทยาทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2531.
- วรลี สุวัฒน์เมฆินทร์. ความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มที่มีต่อตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษา
นอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขต
ภาคกลาง. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2540. อัดสำเนา.
- วิจิตร ศรีสอาน. การศึกษาทางไกล. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2529.
- วิจิตร ภักดิ์รัตน์. “สรุปผลการประชุมสัมมนานักศึกษาทางไกลและผู้ที่เกี่ยวข้อง ครั้งที่ 1”
แนวโน้มการจัดการศึกษาทางไกล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2530.
- สมนึก ธาตุทอง. ความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มและนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษา
ตอนปลายเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนของครูประจำกลุ่ม
ในเขตภาคกลาง. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- สิรินาฏ ราชเดิม. การศึกษาความคิดเห็นในการพบกลุ่มของนักศึกษาทางไกล ระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลาย เขตการศึกษา 3. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- สุชาติ ผุดผ่อง. พฤติกรรมการสอนด้านการอภิปรายและด้านการถามตอบของครูผู้สอน
การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520. อัดสำเนา.
- สุเทพ อ่วมเจริญ. การปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนของครูประจำกลุ่มการศึกษาทาง
วิทยุและไปรษณีย์. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2529.
อัดสำเนา.

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. หลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.

_____. จิตวิทยาการเรียนรู้ผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2538.

เสาวนีย์ เลวลย์. การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกระบบโรงเรียน.

กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2536.

อดิศักดิ์ ศรีภูม้น. การศึกษาปัญหาการเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักศึกษาผู้ใหญ่
ตามหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับ 3 - 4. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2520. อัดสำเนา.

อุดม เขยกิจวงศ์. การศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์, 2529.

อันทา นพคุณ. การเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครการพิมพ์,
2527.

อุบล ทศนโกวิท. การศึกษาเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับ
การพบกลุ่มของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับ 3-4 ทางวิทยุไปรษณีย์

ในเขตการศึกษานอกโรงเรียนภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.

อุษา เทียนทอง. ลักษณะการจัดกิจกรรมพบกลุ่มการศึกษผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ 3 - 4
ทางวิทยุไปรษณีย์ในเขตภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

เอนกกุล กริแสง. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เนศ, 2528.

Bender, Harold W. And Gondon G. Darkenwald. Differences between teacher
Adult and Pre - adults ; Some Proposition and Findings Adult Education.
1982.

Davis, Keith. Human Relations at Work. New York : McGrawHill Book Company.
1963.

Holmberg, B. Status and Trends of Distance Education. New York : Nichols
Publishing company, 1981.

Hoult and Ford. Dictionary of Modern Sociology. New Jersey : Little Field,
Adams Go, 1974.

Jenkins, Janet. **Materials for Learning : How to Teach Adults at a Distance.**

London : Routledge and Kegan Paul, 1983.

Kidd, J.R. **How Adults Learn.** New York : Association Pree, 1973.

Langerman, Phillip D. **You Can Be a Successful Teacher of Adults.** Washington. D.C.

: National Association for Public Continuting and Adult Education, 1974.

Maslow, A.H. **Motivation and Personality.** New York : Harper and Row, 1970.

Purvis, June. "Some Problems of Teaching and Larning within the Open

University," **Educational Research.** 163 - 175 ; July, 1980.

Yamane,Taro. **Statistics :An Introductory Analysis.** 2 nd ed. New york : Harper&

Row Inc, 1967.

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร โคตรบรรเทา
อาจารย์ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ดร.สวัสดิ์ ตีชีน
ผู้อำนวยการกองส่งเสริมปฏิบัติการ กรมการศึกษานอกโรงเรียน
3. นายบัญญัติ กรฐพุ่ม
อาจารย์ 3 ระดับ 8 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ทม 1007/6098

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

26 ธันวาคม 2540

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3

เนื่องจาก นายทวีศักดิ์ น้อยดี นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ความต้องการของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3” ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมของ

รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ ประธาน

รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ กรรมการ

มีความประสงค์จะขอให้นักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ 2541 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยจึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ในครั้งนี้ด้วย และขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ที่ท่านจะให้แก่นิสิตผู้นี้

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ทม 1007/5516

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

19 พฤศจิกายน 2540

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายทวีศักดิ์ น้อยดี นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอก
การศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง “ความต้องการของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลเกี่ยวกับการปฏิบัติ
หน้าที่ของครูประจำกลุ่มในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3”

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมของ

รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ ประธาน

รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ กรรมการ

สิ่งที่นิตใด์ขอความอนุเคราะห์คือ ขอเชิญ ดร.สวัสดิ์ ตี้นั้น และ อ.บัญญัติ คุรุพุ่ม เป็นผู้เชี่ยวชาญ
ตรวจแบบสอบถาม

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณ
ในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่ นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.สุรุฒิ ปัดไธสง)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวางแผนและพัฒนา

รักษาราชการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ทม 1007/5516

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

19 พฤศจิกายน 2540

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นายทวีศักดิ์ น้อยดี นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอก การศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความต้องการของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3”

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมของ

รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ ประธาน

รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์คือ ขอเชิญ รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร โคตรบรรเทา เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบสอบถาม

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.สุรุฒิ ปัดไธสง)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวางแผนและพัฒนา

รักษาราชการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามการวิจัย

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง

**ความต้องการของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่
ของครูประจำกลุ่มในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3**

แบบสอบถามนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความต้องการของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
วิธีเรียนทางไกลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกล
เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

1. เพศ
() ชาย
() หญิง
2. อายุ
() 15 - 20 ปี
() 21 - 25 ปี
() 26 ปีขึ้นไป
3. สถานภาพการสมรส
() โสด
() สมรส

ตอนที่ 2 ความต้องการของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลเกี่ยวกับการ
ปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3
คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความข้างล่างต่อไปนี้แต่ละข้อแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรง
กับความต้องการของท่านมากที่สุดตามระดับคะแนน

การปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการแนะแนว					
1/ จัดปฐมนิเทศให้กับนักศึกษาทุกคน เปิดภาคเรียน.....					
2/ แนะนำการจัดทำแผนการพบกลุ่มด้วย ความตั้งใจ.....					
3/ เสนอแนะแหล่งของสื่อได้อย่างหลากหลาย					
4/ แนะนำการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต ทุกโครงการ.....					
5. แนะนำขั้นตอนการเขียนโครงการกิจกรรม พัฒนาคุณภาพชีวิต.....					
6. ให้คำปรึกษาวิธีการเทียบโอนผลการเรียน สายอาชีพ.....					
7. ให้คำปรึกษาวิธีการเทียบโอนจาก ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ.....					
8. ให้คำปรึกษาในการรักษาสถานภาพการ เป็นนักศึกษา.....					
9. ให้คำปรึกษาขั้นตอนการยื่นคำร้องขอจบ การศึกษา.....					
10. แนะนำการประกอบอาชีพหลังจบการ ศึกษาแล้ว.....					
11. แนะนำศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน เขต เพื่อให้นักศึกษาติดต่อประสานงาน.....					

การปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
12. จัดปัจฉิมนิเทศให้กับนักศึกษาทุกคนก่อนสอบปลายภาคเรียน.....					
ด้านกิจกรรมพบกลุ่ม					
13. ให้นักศึกษาจัดกิจกรรมตามแผนการพบกลุ่มอย่างต่อเนื่อง.....					
14. ช่วยนักศึกษาวางแผนจัดกิจกรรมแก้ปัญหาการเรียนอย่างสม่ำเสมอ.....					
15. แบ่งกลุ่มอภิปรายปัญหาจากประเด็นในบทเรียนอย่างสม่ำเสมอ.....					
16. อธิบายเนื้อหาที่ยากให้มากที่สุด.....					
17. อธิบายเพิ่มเติมหลังจากการสรุปอภิปรายภายในกลุ่ม.....					
18. เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ.....					
19. ให้นักศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแผนการพบกลุ่ม.....					
20. เสนอแนะโครงการต่างๆ ให้นักศึกษาเลือกในการทำกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต.....					
21. แบ่งกลุ่มการเขียนโครงการตามความสนใจของนักศึกษา.....					
22. อธิบายการเขียนโครงการด้านศาสนาศิลปะวัฒนธรรมประเพณี.....					
23. อธิบายการเขียนโครงการด้านพัฒนาชุมชนและสังคม.....					
24. ชี้แจงขั้นตอนในการทำโครงการให้เข้าใจก่อนการปฏิบัติ.....					

การปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
25. ช่วยเหลือนักศึกษาระหว่างปฏิบัติงานทำโครงการอย่างต่อเนื่อง.....					
26. เปิดโอกาสให้นักศึกษาแต่ละคนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมมากที่สุด.....					
27. ส่งเสริมให้จัดกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา.....					
28. ส่งเสริมให้จัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตเกี่ยวกับการพัฒนาสาธารณประโยชน์.....					
29. ติดตามหน่วยกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับนักศึกษาจนครบ.....					
ด้านการวัดและประเมินผล					
30. ชี้แจงเกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินผลให้กับนักศึกษา.....					
31. ชี้แจงเกี่ยวกับเกณฑ์การประเมินผลวิชาภาษาไทยและวิทยาศาสตร์.....					
32. ชี้แจงระเบียบการวัดและประเมินผลระหว่างภาคเรียนให้กับนักศึกษาทุกคน.....					
33. ชี้แจงเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การทำบันทึกสะสมผลงานพอร์ตโฟลิโอในแต่ละวิชาที่เรียน.....					
34. ชี้แจงเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการทำโครงการงานการเรียนรู้แผน ข ของแต่ละวิชาที่เรียน.....					
35. ตรวจสอบผลงานจากแบบฝึกหัด, รายงานอย่างสม่ำเสมอ.....					

การปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
36. มีคณะกรรมการประเมินผลกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตทุกโครงการ.....					
37. ให้คะแนนกิจกรรมระหว่างภาคเรียนตามหลักเกณฑ์.....					
38. ประเมินผลการเรียนระหว่างภาคของ แต่ละวิชาอย่างสม่ำเสมอ.....					
39. ประเมินผลสอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหา ในแต่ละวิชาและกิจกรรม.....					
40. มีแนวประเมินผลชัดเจนต่อการปฏิบัติ.....					
41. บันทึกหลักฐานการประเมินผลอย่าง ถูกต้องชัดเจน.....					
42. นำผลการประเมินแต่ละครั้งมาปรับปรุง การเรียน.....					
43. แจ้งผลการประเมินระหว่างภาคเรียนให้ นักศึกษาทราบสม่ำเสมอ.....					
44. แจ้งให้ทราบถึงจำนวนหน่วยกิจกรรมการ พัฒนาคุณภาพชีวิตในการพบกลุ่ม แต่ละครั้ง.....					
45. แจ้งให้ทราบถึงการมีสิทธิ์ในการเข้าสอบ ปลายภาคเรียน.....					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของนักศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มในด้านการ
แนะแนว ด้านกิจกรรมพบกกลุ่ม และด้านการวัดและประเมินผล

คำชี้แจง นักศึกษามีข้อเสนอแนะอย่างไรเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม
ให้เขียนลงช่องว่างข้างล่างนี้

1. ด้านการแนะแนว

.....

.....

.....

.....

2. ด้านกิจกรรมพบกกลุ่ม

.....

.....

.....

.....

3. ด้านการวัดและประเมินผล

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ทวิศักดิ์ น้อยดี

ผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นายทวีศักดิ์ น้อยดี
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2502
ที่อยู่ปัจจุบัน	34/10 หมู่ที่ 9 ซอยเทพทวี ถนนเฉลิมพระเกียรติ ร.9 แขวงประเวศ เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร 10250
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนศรีเอี่ยมอนุสรณ์ ถนนบางนา - ตราด แขวงบางนา เขตบางนา กรุงเทพมหานคร 10260
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	อาจารย์ 2 ระดับ 7
ประวัติการศึกษา	
2517	ม.ศ.3 โรงเรียนศรียาภัย จังหวัดชุมพร
2519	ม.ศ.5 โรงเรียนศรียาภัย จังหวัดชุมพร
2522	ปกศ.สูง วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดชุมพร
2526	กศ.บ. เอกพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน
2542	กศ.ม. เอกการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ความต้องการของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลเกี่ยวกับ
การปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
กรุงเทพมหานคร 3

บทคัดย่อ
ของ
ทวิศักดิ์ น้อยดี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่
มีนาคม 2542

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 ใน 3 ด้านการแนะแนว ด้านกิจกรรมพบกลุ่ม และด้านการวัดและประเมินผล และเปรียบเทียบความต้องการของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกล จำแนกตาม เพศ อายุ และสถานภาพการสมรส และเพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร 3 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 419 คนด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที (t - test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One - way ANOVA)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลมีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มโดยรวมทั้ง 3 ด้านคือ ด้านการแนะแนว ด้านกิจกรรมพบกลุ่ม และการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับ มาก

2. เปรียบเทียบความต้องการของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกล

2.1 นักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 นักศึกษาที่มีอายุต่างกันมีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม โดยรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ด้านการแนะแนว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายวิธีเรียนทางไกลที่มีอายุ 21 - 25 ปี มีความต้องการด้านการแนะแนวมากกว่านักศึกษาที่มีอายุ 15 - 20 ปี และอายุ 26 ปีขึ้นไป

2.3 นักศึกษาที่มีสถานภาพการสมรสต่างกันมีความต้องการเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ข้อเสนอแนะ

นักศึกษามีข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำกลุ่ม ด้านการแนะแนว เรื่องควรมีการแนะแนวการศึกษาต่อ ด้านกิจกรรมพบว่ากลุ่มครูประจำกลุ่มควรช่วยเหลือนักศึกษาในการทำกิจกรรมพบกลุ่มให้มากกว่านี้ ด้านการวัดและประเมินผล ครูควรอธิบายวิธีการวัดและประเมินผลให้มากขึ้น

UPPER SECONDARY STUDENTS' NEEDS ON PERFORMANCE OF GROUP
TUTORS IN THE DISTANCE LEARNING PROGRAM IN THE BANGKOK
NONFORMAL EDUCATION CENTER REGION III

AN ABSTRACT

BY

THAWEESAK NOIDEE

Presented in partial fulfillment of the requirements for the

Master of Education degree in Adult Education

At Srinakharinwirot University

March 1999

The purposes of this research were to upper secondary students needs on performance of group - tutors in the distance learning program in the Bangkok nonformal education center region III in three aspects, educational guidance, group activities and evaluation , and to compared students needs by sex, age, occupation and marital status.

The sample consisted of 419 distance learning students, who registered in the secound semester of the Academic - Year 1997. Recruited through the Multi - Stage Random Sampling method. percentage, mean, standard deviation, t - test , Newman - Keuls method and One way ANOVA.

The research revealed as follows :

1. The distance learning students needs on performance of group - tutors aspect at the high level.

2. The comparison students needs were as :

- 2.1 There was no significant difference between sex on performance of group - tutors.

- 2.2 There was significant difference at .05 for students needs on performance of group - tutors both as a whole and in each aspect of the distance learning students at the secondary level whose age were different.

- 2.3 There was no significant difference between marital status on performance of group - tutors.

3. Suggestions of distance learning students can be identified as :

To need more educational guidance after graduation, group activities group - tutors should help student do more activities and in need of guidance evaluation.